

Chr. Rasmussen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme.

(Lovforslaget (nr. 74) findes i tillæg A. sp. 545, fremsættelsen i tidenden sp. 2231).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 7 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.

(Lovforslaget (nr. 75) findes i tillæg A. sp. 549, fremsættelsen i tidenden sp. 2232).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Holger Eriksen: De to lovforslag, der her er til behandling, knytter sig vel nok — som anført af den højtærede finansminister — til hele komplekset af jordlovsforslag, men forbindelsen er dog af en meget løs karakter, og de kan meget godt stå alene. Efter min mening repræsenterer de det minimum, som under alle omstændigheder må gennemføres dels for at lægge en bremse på den grundspekulation, som jeg anser for at være en af de alvorligste årsager til inflationen, dels for at beskatte en del af den arbejdsfri indtægt. Jeg kender godt den argumentation, der anvendes mod påstanden om den inflatoriske virkning, nemlig at hvis køberen betaler for meget for den jord, han erhverver, får sælgeren et tilsvarende beløb for meget, og at det ikke kan påvirke vort lands økonomi. Men at dette ræsonnement ikke holder stik, viser erfaringen fra første verdenskrig, da vor økonomi kom i ulave gennem den voldsomme værdioppustning, som spekulationen i aktier førte med sig. Der måtte en række voldsomme krak til først i erhvervsvirksomhederne og dernæst i bankerne, før økonomien igen var saneret.

Når grundværdierne i løbet af få år i Københavns omegn er steget til det tredobbelte, og når det er meget almindeligt, at landbrugsjord, der overgår til anden anvendelse, sælges til det tidobbelte eller mere af den hidtidige værdi, så fordyres det byggeri, der iværksættes på disse grunde tilsvarende. Den første virkning er, at der må skaffes flere penge, altså udbydes flere obligationer, og man har ikke antydning af garanti for, at dette opvejes gennem en større efterspørgsel, idet de, der sælger og pludselig bliver rige gennem deres salg, tit anvender de nyskabte rigdomme til en ændret levestandard, altså anvender dem til forbrug. De højere grundpriser skaber også grundlag for opnåelse af tillægslån i eksisterende ejendomme, lån, hvis provenu tit på samme måde anvendes til forbrug. Det større udbud af obligationer, der svækker kurserne, fremkalder altså højere rente, og den primære virkning bliver, at byggeriet fordyres, ikke blot med den overpris, der er betalt for grundene, men også med det øgede kurstab.

Dermed har man imidlertid sat en kædereaktion i gang. Højere husleje indgår i pristallet og giver højere løn, og da de forskellige virksomheder i større eller mindre grad arbejder med lånte penge, bevirker rentestigningen en almindelig forøgelse af produktionsomkostningerne, der på samme måde som den højere husleje indgår i pristallet, og så kører karrusellen videre. Hvis man i tide havde grebet ind over for grundværdistigningen, ville mange af de vanskeligheder, som man nu må slås med, ikke eksistere.

Vil man effektivt grundspekulationen til livs, er der efter min mening 3 veje at gå. Man kunne gennemføre fuld grundskyld, hvilket i realiteten vil sige fuld grundværdistigningsskyld, da det ikke er nødvendigt at overtage de eksisterende grundværdier for at opnå de tilsigtede resultater. Man kunne opkræve en meget stærkt progressiv kapitalvindingsskat af de fortjenester, der opnås ved grundsalg, hvorved sælgernes interesse i at opnå højere priser ville blive minimal. Og endelig kunne man følge det forslag, som den konservative professor Illum har fremsat, og som i store træk går ud på, at da der hviler landbrugsforpligtelse på det meste af den danske landbrugsjord

[Holger Eriksen.]

og denne forpligtelse kun kan ophæves af det offentlige, følger deraf, at skødehaverne kun har legal ret til, hvad jorden er værd, når den udnyttes landbrugsmæssigt; ville en ejer have denne forpligtelse afskaffet — altså have jorden udnyttet på anden måde — måtte han til gengæld afstå den til det offentlige til den sidstnævnte værdi. En sådan fremgangsmåde ville reducere prisen på byggegrunde i periferien til et minimum, og det ville smitte af på grundværdierne ind mod centrum, hvorfor professoren forudser, at man måtte lægge en mindre afgift på de grunde, der tages ind til bebyggelse for derigennem at kunne skaffe erstatning til dem, der i de senere år har købt for dyrt. Den økonomiske virkning ville blive nøjagtig den modsatte af det, der sker nu, altså mindre pres på obligationskurserne, lavere rente og formindskede produktionsomkostninger.

Den højtærede finansminister er med sine lovforslag ikke gået så vidt som at følge et af disse alternativer. Når jeg alligevel hilser hans forslag med glæde, skyldes det, at de betegner et skridt i den rigtige retning, og deres vedtagelse vil ikke blive uden virkning.

Måske bliver den størst af det tilsyneladende ubetydelige lovforslag om ændring i lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme, der så nogenlunde imødekommer krav, jeg gentagne gange har fremsat i denne sal. Det drejer sig om jord, der er beliggende i en udviklingsplans yderzone, og som sælges til en pris, der ligger betydelig over værdien som landbrugsjord. Den kan efter de gældende regler vel omvurderes til en værdiansættelse, hvor handelsværdien er vejledende, men så længe den dyrkes på sædvanlig vis, kan den kun beskattes efter sin værdi som landbrugsjord. Denne bestemmelse har været en vidunderlig beskyttelsesforanstaltning for de egentlige spekulanter, thi hvis de foruden at forrente den urimelige pris, de har betalt, skulle betale grundskyld til stat og kommune for nyværdien som grundværdistigningsskyld, ville den årlige udgift blive så stor, at den snart ville opluge den gevinst, som var forventet.

Dette bliver nu ændret, hvis lovforslaget

vedtages — eller jeg må vel hellere sige: formodentlig ændret. Folketinget har jo vedtaget, at grundskyld til staten og grundværdistigningsskyld for landbrugsejendomme bortfalder for et år. Hvis dette også skulle gælde for den slags ejendomme, jeg lige har nævnt, er der jo intet vundet. Jeg mener imidlertid, at det ligger i sagens natur, at den slags ejendomme ikke mere i egentlig forstand er landbrugsejendomme, og at de derfor må falde uden for etårslovgivningen. Jeg håber, at den højtærede finansminister vil være enig med mig i, at ophævelsen af den såkaldte bondegårdsregel for de nævnte ejendomme betyder, at de ikke mere betragtes som landbrugsejendomme i den nævnte forstand. Skulle det ikke være tilfældet, er det mit håb, at han vil være med til at tydeliggøre bestemmelserne, således at tvivl er umulig.

Ud fra mit synspunkt, at de såkaldte arbejdsfrie indkomster bør beskattes mindst lige så hårdt som de indtægter, der har deres årsag i individets indsats i samfundets tjeneste, skete der under behandlingen af det lovforslag, som i juni 1961 vedtoges om kapitalvindingsskat ved salg af fast ejendom, en meget alvorlig forringelse af det oprindelige lovforslag. Det værste var vel, at man helt undtog dem, der havde erhvervet ejendomme inden 1949, og derved knæsatte en urimelig forskelsbehandling. Kom f. eks. et olieselskab og opkøbte gårde til det ti- eller tyvedobbelte af deres oprindelige værdi, måtte nogle af sælgerne betale afgift, medens andre slap helt fri.

Nu ændres dette misforhold, men først fra 1965. Derefter skal ved salg den skattepligtige fortjeneste opgøres som forskellen mellem købs- og salgsprisen med fradrag af årlige forbedringer på over 2.000 kr. Anskaffelsessummen får dog tillagt 40 pct. samt 6 pct. årlig. Hvis der derefter bliver nogen fortjeneste, er de første 10.000 kr. deraf skattefri, og bliver der nu igen noget tilbage, forhøjes beløbet med 50 pct. Deraf skal der betales 30 pct., hvilket altså er en omskrivning af, at der i realiteten tages 45 pct. af den efter alle fradragene udfundne fortjeneste. Affattelsen betyder, at kun hvor der har fundet meget store — jeg kan godt sige ekstraordinære — prisstigninger sted, vil loven komme til at virke, men til gen-

[Holger Eriksen.]

gæld vil afgiften blive betydelig større nu, end tilfældet har været efter den gældende lov, og det er jo kun glædeligt.

Ejendomme, erhvervet før 1949, vil komme ind under loven, hvorved den førnævnte uretfærdighed bortfalder. For deres vedkommende kan man i stedet for anskaffelsesprisen anvende vurderingen i 1964; det kan man også for andre ejendomme, ejendomme erhvervet inden 1965, men fradragsbeløbene for dem vil efter den gældende lov som regel være så store, at det ikke betaler sig for ejeren at anvende denne regel. For ejendomme erhvervet før 1949, vil det derimod være absolut nødvendigt, og det lægger jeg meget stor vægt på. Vor jordlovgivnings Akilleshæl er den ulige vurdering, hvilket forskellen på de priser, der opnås ved salg, og vurderingsprisen, er udtryk for. Jeg kender således en by, hvor etageejendomme vurderes så nogenlunde til handelsværdien, medens vurderingen af villaer ligger meget langt under denne.

Den, der har haft en ejendom inden 1949, vil som regel regne med at skulle sælge inden for en overskuelig årrække og bliver derfor interesseret i at få en særlig vurdering, men da vurderingsmændene må følge samme principper for deres vurdering for hele det område, de har med at gøre, vil det sige, at de bliver nødt til i højere grad end hidtil at vurdere efter handelsværdien, og det lægger jeg megen vægt på. Opnås dette, er meget vundet i retning af ensartet behandling af alle grundbesiddere.

Folketingets medlemmer har modtaget en skrivelse fra proprietær Hauge, Vissingsminde, der, jeg kan vel godt sige naturligvis, er imod kapitalvindingsskat, men hvis væsentlige utilfredshed dog beror på, at de, der har haft deres ejendomme inden 1949, kører på fribillet. Det fremgår af det, jeg allerede har sagt, at denne uretfærdighed ophæves fra 1965. Spørgsmålet er så, om der kan findes en eller anden form for at få dem medtaget allerede nu. Jeg går ud fra, at det udvalg, der nedsættes, vil kunne se nærmere på dette forhold.

Til slut har jeg et par bemærkninger om opkrævningsformen. Jeg kender tilfælde, hvor en sælger af en ejendom havde opnået en sådan pris, at han efter den gældende lov skulle betale 1½ mill. kr. i kapitalvindings-

skat. Fortjenesten skal opgives på selvangivelsen og beskattes i det følgende skatteår; men i dette tilfælde har vedkommende oplyst, at han fra den 30. marts agter at tage ophold i Schweiz. På den måde kan man gøre skattebestemmelsen illusorisk for alle dem, der har haft de virkelig store fortjenester. Jeg tror derfor, det bliver nødvendigt at gennemføre en bestemmelse om, at kapitalvindingsafgiften skal erlægges ved berigtigelsen af købesummen, eller noget i den retning.

I øvrigt anbefaler jeg lovforslagene til hurtig vedtagelse; jo længere man venter med at vedtage dem, des mindre bliver virkningen.

Viggo Hauch: Efter fremsættelsen at dømme er disse to lovforslag led i de jordpolitiske foranstaltninger, som regeringen har ment det rigtigt at gennemføre med henblik på Danmarks eventuelle indtræden i Det europæiske økonomiske Fællesskab; men at dømme efter indholdet af lovforslagene og den drøftelse, der har været af de øvrige otte lovforslag i denne lovbuket, og ikke mindst efter den tale, det ærede medlem hr. Holger Eriksen for et øjeblik siden holdt, er de snarere led i en politik, som regeringen gerne ser gennemført i alle tilfælde. Men hvad enten nu lovforslagene er led i det ene eller det andet, er mit parti imod dem i den foreliggende form, og jeg skal begrunde hvorfor.

Først kunne det imidlertid være rigtigt at sige noget mere almindeligt om lovforslagene. Selv om det er skattelovforslag, er det dog ganske klart, at regeringen ikke ønsker disse love og end mindre behøver dem til at dække et fiskalt behov, så der må ligge andre motiver bag. Man taler, som den højtærede finansminister gjorde det ved fremsættelsen af lovforslaget om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme, om, hvad der forekommer urimeligt, uden at lade os vide, ud fra hvilke synspunkter det er rimeligt eller urimeligt, og den højtærede statsminister talte — Folketingstidende 1962-63, spalte 2220 — om

„store gevinster, som går ud over, hvad normal afhændelse af en ejendom rimeligt kan medføre“, uden nærmere at definere, hvad „normal“

[Viggo Hauch.]

og „rimelig“ i den forbindelse står for. Sådanne udtalelser forekommer meget uklart defineret og meget subjektive, men sagt med den pondus, som landets statsminister nu engang har, lyder det som en bedrevidende landsfaders ord til sine mindrevidende børn i håbet om, at de vil bøje sig for autoriteten.

Men havde der nu været praktiske formål til gavn for befolkningen i lovforslagene, kunne man vel drøfte dem. Således som det ærede medlem hr. Holger Eriksen talte, skulle man tro, at det var der, men skal man tro den højtærede statsminister — og det vil jeg naturligvis meget gerne — er der ikke sådanne praktiske formål, for den højtærede statsminister udtalte — Folketings-tidende 1962-63, sp. 2222 —:

„Gennemførelsen af de her sidst omtalte to lovforslag“
— det er dem, vi her behandler —

„vil næppe få væsentlig betydning for den faktiske udvikling i brugspriserne for jord. Synspunktet for beskatningsbestemmelserne er, at det her drejer sig om en social retfærdighedshandling.“

Det forekommer mig, at disse få ord giver en rammende karakteristik ikke blot af regeringens bestræbelser med disse to forslag, men også med gennemførelsen af grundstigningsskyld og kapitalvindingsskat i al almindelighed. Nu er det desværre sådan, at hvis en socialdemokratisk minister siger, at han er ude på at begå sociale retfærdighedshandlinger, så bliver hundredtusindvis af vælgere lullet til ro af slagordenes magi. Det kan man måske hverve stemmer på, men jeg tror ikke, man i det lange løb kan regere et samfund forsvarligt på det. Dette med den sociale retfærdighedshandling lyder mere af, at det er regeringens hensigt at holde sig til den fordelingspolitik, der ikke gør vort samfund rigere eller bedre, i højere grad end til en positiv erhvervs politik, som er det eneste, der kan sikre, at vor levestandard opretholdes, for slet ikke at tale om forbedres.

Skal vi nu prøve at forstå problemerne til bunds, inden vi forsøger at løse dem, må vi ganske naturligt spørge, hvad der har ført til, at der ved jordhandel kan opstå fortjenester, som regeringen finder urimelige. Det er jo først i de senere år, at disse

voldsomme stigninger er opstået, stigninger, som er stærkere, end hvad der svarer til den almindelige inflation i samfundet. At en forfæjlet zonepolitik har haft afgørende betydning for mindskelsen af udbuddet, er drøftet her i sidste uge. Det er i sig selv en tungtvejende faktor; men det, der dernæst har skabt misforhold mellem udbud og efterspørgsel, er, at vi nu gennem en årrække har ladet indkomststigningerne løbe foran produktionsstigningerne.

Jeg bemærkede nok, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen endnu en gang her fra folketingets talerstol fremsatte den teori, at det var de stigende jordpriser, der var årsag til inflationen. Jeg har hørt det ærede medlem fremføre det synspunkt mange gange, men jeg tror ikke, det bliver rigtigere af det, og jeg gad vide, om det ærede medlem kan få den højtærede statsminister i dennes egenskab af cand. polit. til at skrive under på, at årsagssammenhængen er, som det ærede medlem her fremhæver. Det ærede medlem hr. Holger Eriksen hævder også, at denne prisstigning har sat en kædereaktion i gang. Jeg er ikke helt uenig med ham i, at det kan der være noget om, men skal vi gøre noget ved det, må vi først blive enige om årsagerne, og efter vor bestemte opfattelse tjener de lovforslag, som regeringen her kommer med, sammen med den lovgivning om grundstigningsskyld, vi har i forvejen, mere til at forstærke denne kædereaktion end til at virke dæmpende på den.

Dernæst siger det ærede medlem, at han har forskellige løsninger, og én af dem er, at man kan gennemføre fuld grundskyld. Se, vi har erfaringer med hensyn til fuld grundskyld et par steder i vor lovgivning, og det er faldet i min lod gennem mange år at have kendskab til, hvordan det har udviklet sig. Det, jeg tænker på, er jordrenteprincippet, som vi har ved salg af husmandsbrug og landarbejderboliger og ved forskellige andre grunde, og jeg kan forsikre det ærede medlem om, at uanset hvor smukt jordrenteprincippet så ud på papiret, da det i sin tid blev gennemført, i lige så høj grad har det vist sig i praksis at spille fallit. Det har ikke været muligt, til trods for at man her mente at have gennemført den fulde grundskyld, at nå de virkninger, som det ærede medlem tilsigter med sin fulde grundskyld, snarere tværtimod.

[Viggo Hauch.]

Derfor vil jeg se ganske væsentligt andre beviser på rigtigheden af det, det ærede medlem her har påstået, før jeg lader mig overbevise, for når vi ikke engang har kunnet praktisere fuld grundskyld fornuftigt dér, hvor vi har gennemført den i lovgivningen, er der næppe nogen grund til at tro, at vi kan gøre det, hvis vi gennemfører den for helheden.

Begge de to faktorer, den forfejlede zonepolitik og det, at vi har ladet indkomststigningerne løbe foran produktionsstigningerne, skyldes simpelt hen, at der er regeret dårligt. Her vil jeg ikke lægge ansvaret alene på regeringspartierne, for her må vi vel mere eller mindre bære et ansvar alle sammen, hvis det kan hjælpe på forståelsen af, at vi gerne skulle tale os til rette om denne sag. Men det, at der er regeret dårligt, kan der ikke rettes på ved at vurdere ejendommene op, heller ikke ved grundstigningsskyld, kapitalvindingsskat eller andre såkaldte sociale retfærdigheds-handlinger, for derved bliver det blot dyrere for den almindelige borger at få den jord, han skal bruge til bolig, til erhverv eller til kolonihave eller anden rekreation. Kunne den højtærede finansminister og med ham andre højtærede ministre begynde at tænke i disse baner, ville der måske nok vise sig mulighed for i et samarbejde at finde en løsning på de problemer, som også vi erkender er til stede.

Jeg bestrider ikke, at regeringen kan have gode hensigter med denne lovgivning set fra et socialistisk synspunkt, men det, man gør her som så mange andre steder, er at rette opmærksomheden på symptomerne uden at undersøge, hvad de skyldes, og man vil prøve at fjerne symptomerne med utjenlige midler. Sygdommen, der fremkalder symptomerne, lukker man øjnene for. I den humane medicin er det det, man kalder kvaksalveri, og når det tilsyneladende går godt både med medicinsk kvaksalveri og med samfundskvaksalveri på denne måde, er det, fordi såvel samfundet

som det enkelte menneske har en umådelig modstandskraft, som man ikke sådan uden videre kan undergrave.

Forslaget om ændring af vurderingen af visse faste ejendomme i yderzonerne kan vist ikke undgå at gøre ejendomsbeskatningen mere indviklet end den er i forvejen, og det kan være alt nok. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at de nuværende vurderingsregler for landbrugs-ejendomme beliggende i yderzonerne fører til, at der ikke bliver svaret grundskyld og grundstigningsskyld af det, der må antages at være grundens handelsværdi, og det samme var det ærede medlem hr. Holger Eriksen inde på; derfor vil man have mulighed for at vurdere dem op.

Jeg forstod det ærede medlem hr. Holger Eriksen, og jeg forstår lovforslaget sådan, at man kan lægge afgiftspligtig grundstigningsskyld også på landbrugsjord. Men dette synes at stride mod den aftale, vi under sidste forårs forlig nåede til, nemlig at normalt udnyttet landbrugsjord ikke skal behæftes med grundstigningsskyld, en aftale, som den højtærede finansminister har indfriet ved den 17. januar d. å. at fremsætte et lovforslag, der ordner dette spørgsmål for finansåret 1963-64.

Den aftale vi traf sidste forår, betragtede mit parti for så vidt angår grundstigningsskylden, som gældende for fremtiden. Det kommer mig derfor fuldstændig overraskende, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen omtaler dette forlig på den måde, han gjorde for et øjeblik siden, og når så den højtærede finansminister 6 dage efter at have indfriet sit løfte fremsætter det lovforslag, vi nu drøfter, hvorefter grundstigningsskyld kan lægges på en del af disse ejendomme, så gør det det nødvendigt for mig at spørge den højtærede finansminister: har da ikke regeringen forstået aftalen sidste år på samme måde, som mit parti har forstået den, nemlig sådan at den for grundstigningsskyldens vedkommende skulle være gældende i fremtiden? Det vil jeg meget gerne have en klar udtalelse fra den

[Viggo Hauch.]

højtærede minister om, for i det krav, vi har stillet op, og som vi mente at have fået opfyldt, har vi regnet med, at vi var i fuld overensstemmelse med den højtærede landbrugsminister efter de udtalelser, han i årenes løb har fremsat i spørgsmålet om grundstigningsskyld på landbrugsjord.

På grund af deres beliggenhed i yderzonen må disse ejendomme jo kun bruges til jordbrug, gartneri el. lign.; de må ikke bebygges, og hvor er da det rimelige i at belaste sådanne ejendomme med stigende faste skatter i en tid, da man i øvrigt, regering og opposition imellem, er enige om at lette de faste skatter for landbrugs-erhvervet? Ja, jeg undtager naturligvis det ærede medlem hr. Holger Eriksen, som ikke er enig, men ellers er regeringen og regeringspartierne enige med os andre i, at man skal lette de faste skatter på landbrugererhvervet, fordi det er så hårdt ramt økonomisk.

Nu vil man måske dertil sige, at denne opvurdering kun ønskes gennemført, hvor sådanne ejendomme i forventning om fremtidig overflytning til inderzone sælges til så høje priser, at man bør gøre noget derved. Det vil man så gøre ved at vurdere dem op, så de bliver pålagt grundskyld og grundstigningsskyld. Men når man så, hvad man tilsigter? Jeg er ikke sikker på, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen har ret i den måde, han fremstiller sagen på, for købes en sådan ejendom af en køber, der er ude på spekulation, så ved vi, at han rammes af indkomstbeskatningen. Køber han den til en høj pris, uden at det egentlig er med spekulation for øje, men fordi han økonomisk kan magte at give denne høje pris og vil give den på grund af beliggenhedsværdien, så må man også regne med, at han kan magte at drive den i fremtiden, selv om man lægger disse høje skatter på ham, og også overkomme at drive den, indtil den kommer i inderzonen, fordi han kan trække de faste skatter, man lægger på, fra i sin skattepligtige indkomst. Og som sagt, er han ude på spekulation, rammes han på anden måde. Derfor forekommer det mig, at der tiltrænges en nærmere undersøgelse af om det, man her er ude på, er andet end en smuk teori, som i praksis ikke fører til det resultat, man gerne vil nå.

Lovforslaget om kapitalvindingsskatten er væsentligt mere omfattende, og det er også, set fra mit partis synspunkt, væsentligt værre. Vi har ikke nogen tro på, at kapitalvindingsskatten skaffer billigere jord. Det har regeringen jo heller ikke for sit vedkommende villet hævde, og det tror jeg er meget fornuftigt af den. Men vi tror heller ikke på, at den skaffer større eller hurtigere udbud af jord — tværtimod. Vi tror, at den vil nedfælde sig i højere priser, som forbrugerne komme til at betale, og at den vil forsinke udbuddet. Hvis den højtærede finansminister ikke kan være enig med os i disse synspunkter, kan jeg trøste ham med, at hans specialister i det aktstykke, som er forelagt for folketingets markedsudvalg, har givet udtryk for nøjagtig den samme opfattelse.

Tilbage bliver så den sociale retfærdighedshandling, som den højtærede statsminister talte om, og det er vist så som så med den.

I dagbladet Information for 6. marts var der fremdraget et par tilfælde af denne sociale retfærdighed. I det ene drejede det sig om en landmand, der gik med til en jordfordeling, hvorved både han og andre fik deres ejendomme mere rationelt arronderet — en bestræbelse, som staten ofrer både penge og indsats på at fremme — og for hans vedkommende førte det til, at hans ejendom af det offentlige blev vurderet højere, skønt han havde byttet jord mod jord — der var overhovedet ingen penge indblandet i det — med det resultat, at han ved et senere salg kom til at svare kapitalvindingsskat. Forekommer det rimeligt, når staten i øvrigt udfolder bestræbelser for at hjælpe landbruget til bedre driftsformer — i henhold til jordfordelingsloven er det jo endda sådan, at man kan tvinge en mand til med 25 pct. af hans jord at gå ind i en jordfordeling — at resultatet kan blive, at han derved eventuelt samtidig påtvinges en kapitalvindingsskat? Synes den højtærede finansminister, at det er rimeligt?

Og medens vi er ved tvang, så er det også efter vor almindelige ekspropriationslov sådan, at staten med loven i hånd kan ekspropriere en ejendom fra en mand, når den giver ham fuld erstatning, som grundloven foreskriver. Men sker det under den

[Viggo Hauch.]

nuværende kapitalvindingsskattelov eller i fremtiden, så kan man risikere, at staten med den anden hånd tager en god bid af den erstatning, som grundloven har sikret manden, der bliver eksproprieret fra. Kan det være rimeligt?

Hvis en søn — og her er tale om et tilfælde, som er forekommet i praksis — overtager sin fars ejendom til ejendoms-skylden, er vist alle enige om, at dette, såvel set fra et privatøkonomisk som fra et samfundsøkonomisk synspunkt, er en fornuftig disposition; den støttes i øvrigt også på flere måder af det offentlige. Men vil nu skæbnen, at staten kort tid efter vil bruge ejendommen til militær øvelsesplads eller til noget andet — hvad sker så? Ja, så får den unge landmand nok den erstatning, grundloven tilsikrer ham, men kort tid efter får han fra skattevæsenet en regning på kapitalvindingsskat, der kan gøre det umuligt for ham at købe en tilsvarende ejendom et andet sted.

Hvor er det rimelige, hvor er det socialt retfærdige i dette? Og helt grotesk virker den anden sag, som dagbladet Information bragte frem, og som jeg også på anden måde har kendskab til. Sagen er ganske enkelt den, at en kommune på Als, som følge af Danfossfabrikkens opblomstring, er inde i en rivende udvikling. Det er en fornuftig kommune, der fører en aktiv byggegrundspolitik, og den har købt omfattende arealer til fremskaffelse af byggegrunde til de arbejdere, der skal arbejde på Danfoss. Blandt andet har man købt et areal af en gårdejer, som vi kan kalde A, for 2 kr. 75 øre pr. m², men 11 ha af dette areal passer ikke ind i byudviklingsplanen; det gjorde derimod et tilsvarende areal, som tilhørte en anden gårdejer, en lille gårdejer med 15 ha — vi kan kalde ham B. Han var ikke interesseret i at sælge til kommunen og derved få sin ejendom ødelagt, men han havde intet imod at hjælpe kommunen ved at bytte jord for jord, ca. 11 ha hver vej; og det blev så resultatet.

Der indgik i denne handel mellem B og kommunen overhovedet ikke rede penge. B fik en forøgelse af sit jordtilliggende på nogle få tusinde m², og han fik måske en bedre beliggenhed af sin jord i forhold til sin ejendom. Denne ejendom havde han i

1952 overtaget efter sin far til den dagældende ejendomsværdi, hvilket vi stadig må fastholde er en fornuftig og ønskværdig disposition. Men i skøderne og mageskiftet står værdien af jorden på grundlag af den bogførte værdi i kommunens bøger opført til 300.000 kr.; det var det beløb, kommunen betalte for jorden i sin tid. Det har B ikke været klar over betydningen af; han havde kun stillet som betingelse over for kommunen, at han ikke ville have udgifter i forbindelse med handelen, hvorved han ville hjælpe kommunen. Det blev der imidlertid ikke nævnt noget om i skøderne, og resultatet af det hele blev, at denne mand for at hjælpe kommunen til at få velbeliggende byggegrunde — og husk på, det er en mand med 15 ha — modtog en meddelelse fra skatterådet om, at han skulle betale særlig indkomstskat til et beløb af 256.000 kr. eller ca. 7.000 kr. pr. ha. Det forekommer ikke rimeligt. Jeg tror heller ikke, det kan anses for socialt fornuftigt og godt. Endnu mere uberettiget bliver det derved, at den kommune, han har handlet med, efter loven har krav på 1/3 af det beløb, der indkommer i særlig indkomstskat. Synes den højtærede finansminister, at det er rimeligt eller socialt retfærdigt at belønne en mand for beredvillig hjælp til det offentlige med at bringe ham til fallittens rand?

Jeg kunne nævne adskilligt flere eksempler på urimeligheder i forbindelse med kapitalvindingsskatten og skal gerne dokumentere dem i det udvalg, som jeg forstår bliver nedsat til behandling af lovforslaget. Når jeg har valgt disse tre eksempler, er det, fordi de hver for sig viser sammenhængen med andre vigtige principper i vor lovgivning og i vor praksis, og fordi de efter min opfattelse må føles krænkende for den almindelige retsbevidsthed. Jeg skal som sagt ikke fremdrage flere enkeltheder, selv om der så sandelig kunne være grund dertil.

Det er klart — som det også fremgik af det ærede medlem hr. Holger Eriksens tale — at disse lovforslag må ses i en større sammenhæng, også i en større sammenhæng politisk — det er jeg helt klar over. Vi har jo ikke 1945 på længere afstand, end at vi kan huske det program, som blev fremsat i „Fremtidens Danmark“ om en grundbeskatning, som kunne føre til, at ejendomsretten til jorden i løbet af 60 år

[Viggo Hauch.]

skulle overføres til staten. Det forlod man; i hvert fald forlod man tanken om at gennemføre det, som det dengang blev fremsat, idet vælgerne jo også gik imod det. Men siden har man gennem grundstigningsskyld og på anden måde arbejdet i den samme retning. Vi har en grundstigningsskyldlov, som vanskeligt kan skilles fra det kapitalvindingslovsforslag, vi her taler om. Den sidste lov stemte mit parti imod ud fra den betragtning, at den ville virke mod sin hensigt, og at den ville blive umulig at administrere. Jeg tror, begge dele har vist sig at være rigtigt; i hvert fald tror jeg, den højtærede finansminister hos de stakkels mennesker, som er bebyrdet med at skulle administrere grundstigningsskyldloven, vil kunne få bekræftet, hvad jeg her siger.

Tager vi tallene fra de sidste finansår, ser vi, at grundstigningsskyldloven i finansåret 1961-62 ifølge statsregnskabet har indbragt 53 mill. kr., hvilket kapitaliseret med en faktor på 25, da det er en 4 pct.s afgift, betyder en forlodsprioritet til staten på 1.255 mill. kr. i Danmarks jord. Efter finanslovsforslaget for det kommende år er den optaget med 60 mill. kr. — det bliver sandsynligvis væsentligt mere. For 1961-62 var det budgetterede beløb 36 mill. kr., men det blev 53 mill. kr., og vi må derfor også regne med, at den i år vil give mere, i hvert fald vil den være hastigt stigende med stigende vurdering. Derfor må vi faktisk spørge: er det den høje regerings målsætning i løbet af en kort årrække at få overført ejendomsretten til Danmarks jord til staten? Det er det spørgsmål, som må ligge én på læben, når man ser disse bestræbelser, til trods for at der har vist sig at være et flertal i den danske befolkning imod en sådan politik.

Af det, jeg her har udtalt, fremgår det vist, at jeg ikke kan tilsige den højtærede finansminister en forfærdelig velvillig behandling af lovforslagene i det kommende udvalg, snarere kan jeg love den højtærede finansminister en alt andet end velvillig behandling. Til gengæld vil jeg love den højtærede minister positiv bistand til kulegravning af hele spørgsmålet, så vi kan finde frem til årsagen til det, vi synes skal rettes, og finde frem til andre og bedre løsninger

på de problemer, som vi også fra vor side anerkender er knyttet til spørgsmålet om de uforholdsmæssigt høje priser på jord.

Haustrup Clemmensen: Må jeg først have lov til at gøre nogle bemærkninger til motiverne for den lovgivning, der her behandles. I bemærkningerne til lovforslaget om en særlig indskomstskat siges det fra regeringens side:

„Forslaget er et led i de jordpolitiske foranstaltninger, der foreslås gennemført med henblik på Danmarks eventuelle indtræden i fællesmarkedet.“

På den baggrund må jeg måske først erindre om 3 forhold: for det første, at Danmarks indtræden i fællesmarkedet ikke er aktuel og vel ikke bliver det i overskuelig fremtid, og for det andet, at selv om en sådan indtræden stod for døren, så kan dette lovsforslag i hvert fald ikke begrundes med ønsket om f. eks. at medvirke til en harmonisering af lovgivningsreglerne inden for fællesmarkedet på dette område. Jeg ved ikke, om den højtærede finansminister kan oplyse tinget om, hvorvidt han er bekendt med, at der i nogle af fællesmarkedslandene skulle være en tilsvarende lovgivning som den danske kapitalvindingsskat, oven i købet i den skærpede form, hvori den nu er fremsat. Det er vel næppe den form for dansk egenart, man har lyst til at bevare i kommende år. Jeg går da heller ikke ud fra, at den højtærede finansminister ønsker eller tror på, at man skal overtale fællesmarkedslandene til at følge dansk praksis på disse felter.

Endelig for det tredje er det et spørgsmål, om denne lovgivning, selv om Danmark kom med i fællesmarkedet, ville være egnet til at værne danske interesser over for udlændinge. For kapitalvindingsskattens vedkommende er tanken vel den, at man skal inddrage en del af den pris, som sælgeren opnår. Hvis sælgeren er dansk, så er der ikke de store problemer, men hvis sælgeren er udlænding, hvad så? Vil den højtærede minister ikke oplyse os om, hvordan han vil ramme de udlændinge, der ejer dansk jord — og det er dog muligt i en række tilfælde. Hvordan vil beskatningen ramme dem?

Kapitalvindingsskatten må i sit princip, som det også fremgår af lovforslagets

[Haustrup Clemmensen.]

tekst, kun ramme dem, der er fuldt skattepligtige her i landet. Derfor er det dog vist en lidt pudsig måde i et lovforslag, der bl. a. henviser til Danmarks eventuelle indtræden i fællesmarkedet, at koncentrere interessen på en sådan måde, at man fuldt ud rammer danske, der sælger jord til danske her i landet. Men måske vil den højtærede minister være så elskværdig at oplyse os lidt om, hvordan reglerne på dette område skal forstås. Jeg mener, det er mere vildledende end egentlig vejledende i forbindelse med disse lovforslag overhovedet at henvise til fællesmarkedet.

Men når denne argumentation ikke sagligt kan opretholdes, hvad er da så motiveringen? Ordet spekulation er jo nogle gange blevet nævnt under denne debat. Det er jo helt klart, at vi har statsskatte-loven at holde os til, hvis der er tale om spekulationsgevinst, i tilfælde, hvor der f. eks. er tale også om mennesker, der erhvervs-mæssigt handler med jord og tjener rigeligt på den. Jeg må her erindre om — det fremgår også af bemærkningerne til lovforslaget — at beskatning af spekulations- og nærings salg ikke berøres af nærværende lovforslag. Der kan altså heller ikke dér være motiver at finde.

Så er baggrunden for lovforslagenes fremsættelse vel et generelt ønske, der næres af alle partier i denne sal, om, at man skulle forsøge at billiggøre boligerne. Men heller ikke på den baggrund kan disse lovforslag forsvares. Det er efter vor opfattelse så helt naturligt, at den højere beskatning på jord, som begge disse lovforslag vil medføre, naturligvis ikke kan billiggøre byggegrundene og dermed boligerne. Skulle den højtærede minister være i tvivl i så henseende, må jeg måske have lov til at henvise til, at regeringens egne sagkyndige med departementschef Erik Ib Schmidt i spidsen i markesforhandlingsudvalgets bilag nr. 66, der omfatter en redegørelse til regeringen vedrørende grund- og grundprisproblemet, netop erkender, at en lovgivning på disse områder ikke vil billiggøre byggegrundene.

Vi må måske have lov at føje til, at efter vor mening dæmpes prisstigningen ikke med disse forslag, snarere tværtimod. Hvis lovforslaget om ændring i lov om vur-

dering og beskatning til staten af faste ejendomme gennemføres i den foreslåede stil, vil det helt automatisk betyde, at grundbeskatningen vil blive forøget i en række tilfælde fra opvurderingen efter salget til den måske langt, langt senere anvendelse til byggegrunde, når eller rettere sagt, hvis — for det er ikke engang sikkert — den pågældende grund på et senere tidspunkt flyttes væk fra yderzonen. Den forøgede beskatning kan naturligvis ikke bæres uden videre af landbrugsbedrifterne og vil derfor blive overført til byggegeregnskabet, hvis der overhovedet bygges.

Og vedrørende spørgsmålet om skærpelsen af kapitalvindingsskatten går jeg ud fra, at den højtærede minister ikke tør garantere, at den skærpelse, der her er tale om, ikke i en række tilfælde kan blive overvæltet på køberne og derved vil fordyre byggegrundene. Hvis den højtærede minister vil afgive et sådant løfte, skulle han måske forinden tale med sine partifæller i Slagelse, idet Slagelse kommune for nylig har måttet købe en ejendom på 16 tdr. land. Prisen blev fastlagt netop under den forudsætning, at sælgeren var pålagt en kapitalvindingsskat på 10.000 kr., der skulle overtages og bæres af Slagelse kommune. Da man ikke helt fast kan beregne, hvor stor en sådan kapitalvindingsskat vil blive, blev det oven i købet føjet til, at kommunen betaler eventuel kapitalvindingsafgift ud over 10.000 kr., som pålægges sælgeren. Klarere og mere enkelt kan det vist ikke understreges, at dette lovforslag næppe er særlig velegnet til at billiggøre byggegrundene.

Og spørgsmålet, om hvorvidt der skulle komme flere byggegrunde frem, mener jeg heller ikke kan besvares bekræftende på grundlag af de her foreliggende lovforslag. Jeg forstår, at et af motiverne til lovforslaget om ændring i lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme bl. a. skulle være at tvinge til et salg, der kunne muliggøre en anden anvendelse, men en sådan anden anvendelse er jo overhovedet ikke lovligt mulig, så længe den pågældende grund stadig er beliggende i yderzonen. Derfor vil der altså heller ikke ved den foreslåede øgede beskatning blive skabt nogen som helst sikkerhed eller blot sandsynlighed for, at antallet af byggegrunde,

[Haunstrup Clemmensen.]

der stilles til disposition for byggeriet, bliver forøget.

Når man mener, at skærpelsen af kapitalvindingskatten vil medføre, at salg måske gennemføres med en meget vanskelig beregnelig skat, kan ingen vel være i tvivl om, at det vil skabe en usikkerhed, der i høj grad vil hæmme salg af de pågældende ejendomme.

Derfor vil vi være interesserede i at høre, om den højtærede finansminister er enig i den vurdering, at de foreliggende lovforslag ej heller kan motiveres på nogen måde med ønsket om at billiggøre byggegrundene eller at få flere byggegrunde stillet til rådighed. Der må altså være helt andre motiver bag.

Jeg erkender — det tror jeg erkendes fra alle sider i denne sal — at der i omegnen af vore store byer, navnlig i omegnen af København, især i de senere år er konstateret meget høje priser, når grunde sælges med henblik på overgang til en anden anvendelse. De beskatningsmæssige problemer, som disse salg medfører, er vi naturligvis rede til en fordomsfri drøftelse af, men det må være naturligt først og fremmest at koncentrere sig om årsagerne til disse prisstigninger fremfor nu med mere eller mindre dårligt valgte motiver at interessere sig først og fremmest for den beskatningsmæssige side af sagen.

Jeg må måske i denne forbindelse på ny minde om departementschef Erik Ib Schmidts og andre ansete videnskabsmænds udtalelser på dette område. Jeg beder om tilladelse til et kort citat netop fra den redegørelse, bilag 66 til markedsforsamlingsudvalget, jeg tidligere har omtalt. Der siges her udtrykkelig:

„Spørgsmålet om at skærpe ejendomsbeskatningen eller inddrage kapitalgevinster til det offentlige i endnu højere grad, end den gældende lovgivning muliggør, er derfor ikke taget op her. Dette vil i hovedsagen være et fordelingspolitisk spørgsmål.“

Så er vi nede på det diskussionsgrundlag, hvor denne debat skal føres: et fordelingspolitisk grundlag. Jeg synes, man skulle gøre sig dette klart og ikke komme alt for meget ud i motivforskydninger af den ene eller anden karakter. Det må være sådan, at man også fra regeringsbænkene kan for-

stå, at når disse lovforslag, også dem, vi i dag behandler, er medtaget i et lovkompleks, som den højtærede statsminister har anbefalet endda med national patos, idet ministeren med et poetisk sind oven i købet sluttede med at citere „Der er et yndigt land“, ville det måske være klædeligt og redeligt at erkende, at i denne atmosfære bør disse lovforslag overhovedet ikke behandles.

Så meget om motiverne. Men dernæst er det mig magtpåliggende at understrege, at der her sker en yderligere tilbygning og komplicering af vor ejendomsbeskatning, som om den i virkeligheden ikke var mere end kompliceret nok i forvejen. Her må jeg måske tillade mig et sidste citat fra departementschef Erik Ib Schmidt m. fl.s udtalelser til regeringen, hvor det netop siges:

„Man skal heller ikke her gå ind på spørgsmålet, om beregningsmetoderne for ejendomsbeskatningen efterhånden er så indviklede, at de kan berede mange mennesker ubehagelige oplevelser.“

Det er jo muligt, at det ikke er embedsmændenes opgave her at tage initiativet, men det må da være den højtærede regerings pligt og det høje tings pligt virkelig at tage initiativet, hvis lovene efterhånden er blevet så indviklede, så komplicerede, at de bereder mange mennesker ubehagelige oplevelser. Det er vel også helt naturligt, når vi nu er kommet dertil, at fremhæve, at vi for det første efter vor opfattelse har en urimeligt virkende grundværdistigningsbeskatning og dernæst på en lang række områder uden for landbrugserhvervet stadig fuldt ud opretholder meget indviklede og komplicerede lovgivningsformer for beskatning af fast ejendom under den ene eller den anden form, og at regeringen på den baggrund, før man bygger videre på det komplicerede bygningsværk, snarere burde tilstræbe en forenkling. Jeg er i den lykkelige situation at kunne erindre den højtærede finansminister om, at den højtærede statsminister har vist sin forståelse på disse områder, da min partifælle, det ærede medlem hr. Poul Møller, ved åbningsdebatten i det høje ting netop anmodede den høje regering om at medvirke til en undersøgelse på disse områder, der kunne bevirke, at en kommission, en hurtigt arbejdende kommission, tilstræbte en kritisk

[Haunstrup Clemmensen.]

forenkende gennemgang. Over for dette udtalte den højtærede statsminister — det står i tidenden sp. 274 — sin forståelse og føjede til, at han var sikker på, at den daværende højtærede finansminister gerne ville tage initiativet til en kommissionsbehandling netop med en kritisk forenkende gennemgang for øje. Nu ved jeg vel, at der har været finansministerskifte, og at der har været travlhed, men jeg vil gerne spørge nu efter 5 måneders forløb, hvor langt man er kommet med et initiativ på dette område. Det er jo således, det er vi alle klar over, at der på mange felter gennemføres kommissionsundersøgelser, jeg kan blot fra det sidste års tid nævne, at man har udsendt kommissionsbetænkning vedrørende arbejdstiden ved opdragelseshjem, at man har udsendt kommissionsbetænkning vedrørende uddannelse til børneforsorgspædagog og vedrørende en nyordning af konservatoriets forhold. Kunne man så ikke, selv om dette også er interessante spørgsmål, virkelig gøre alvor af at indfri løftet om en kommissionsbehandling af dette for så mange mennesker indgribende og vidtrækkende lovgivningsområde? Jeg beder den højtærede minister udtale sig herom.

Vi mener, at det foreliggende lovforslag på væsentlige områder medfører en skærpelse allerede af den grund, at nu alle ejendomme, altså også ejendomme, der har været besiddet fra før 1949, inddrages under beskatningen. Når dertil kommer, at selve beskatningsprocenten her forøges med 50, må man vel også sige, at det ikke mindst i betragtning af, at man jo dog opretholder den gældende lovgivning vedrørende afgiftspligtig grundstigning, er en meget vidtgående skærpelse.

Jeg må indrømme, at med den begrundelse, der gives i lovforslagets bemærkninger — at de mere normale fortjenester ved afståelse af fast ejendom som allerede nævnt vil blive fritaget for den foreslåede beskatning i kraft af de særlige fradragsregler — har man fundet det mindre rimeligt, at den sats på 50 pct., hvormed den særlige indkomstskat beregnes, uden videre skal anvendes på de fortjenester, der her bliver skattepligtige. Hvori det rimelige eller urimelige består, må dog være en vurderingssag, og det må være en meget rund vurdering, at

det så er mere rimeligt at forøge denne i forvejen forhøjede og ikke fradragsberettede beskatning med 50 pct. Jeg erkender, at der på en række mindre områder er tale om nogle mildnelser i forhold til den gældende lovgivning, men det kan vel ikke fylde nogen med den helt store taknemlighed på baggrund af de mere alvorlige skærpelser, der er det generelle i disse lovforslag.

Vi har ment, at de virkninger, disse lovforslag vil få, på en række områder vil være uheldige og endda højt uheldige.

Jeg har allerede nævnt spørgsmålet om forhøjelsen af grundpriserne, der uvægerlig vil blive en følge deraf, men jeg vil gerne gå videre med at understrege, at det i virkeligheden i en række tilfælde bogstavelig talt vil betyde en beskatning af flytning, i samme øjeblik der er tale om, at man af fuldt legale grunde er nødt til at købe en ejendom i en anden del af landet og optage et virke dér; det vil i virkeligheden sige, at man ikke har den samme købesum til rådighed, efter af kapitalvindingsskatten er trukket fra, og jeg beder i hvert fald den højtærede minister indrømme os, at dette lovforslag på adskillige områder vil betyde, at der bliver større stivhed på boligmarkedet. Også dér mener vi, at det i forvejen er galt nok, og at det derfor er uheldigt, at der bliver tale om øget stivhed.

Der kan vel heller ikke være tvivl om, at disse love vil skabe meget stor usikkerhed netop i hele spørgsmålet om, hvordan lovgivningen vil blive indrettet efter 1970, om man da vil ændre reglerne. Nu tager man altså initiativ allerede efter få års forløb til en skærpelse efter 1. januar 1965, og jeg tror, det skaber en uro på dette område, som er uheldig for samfundet. Det er min opfattelse, at der med dette som baggrund er startet en inflationsudvikling, og i et vist omfang er der netop enighed om, at det er følgerne af denne inflationsagtige udvikling, der nu bliver særlig beskattet. Man må jo ikke glemme, at netop ejendomsbesiddelse i vidt omfang er udtryk for, at mange borgere ønsker at sikre sig en værdifast opsparing, en værdifast kapitalanbringelse, der også må være i samfundets interesse. Jeg går ud fra, at de 6 pct., der er tale om i lovforslaget vedrørende kapitalvinding, her nogenlunde skulle tilsikre at dække ind over for den almindelige pris-

[Haunstrup Clemmensen.]

stigning; men er den højtærede minister sikker på, at disse 6 pct. er tilstrækkeligt? For det sidste års vedkommende har det i hvert fald ikke været tilstrækkeligt, hvis man ser på udviklingen 1961-62. Jeg tror også, man er klar over, at vi inden for vort parti ikke føler os overbevist om, at den høje regerings inflationsbekæmpelse vil blive gennemført med fornøden skarphed og med fornødent resultat.

Netop fordi det er så afgørende, hvorledes prisudviklingen kommer til at forme sig her i landet, må jeg måske i denne forbindelse henlede opmærksomheden på, at dagbladet Aktuellet den 11. marts indeholdt en interessant ledende artikel netop om inflationsproblemerne, hvori det bl. a. understreges — jeg beder den højtærede formand om til-ladelse til et kort citat —:

„Nu er kronens værdiforringelse ikke noget fænomen, der i sig selv giver anledning til alvorlig ængstelse.“

Og det føjes til lidt senere:

„En beskeden forringelse af kronens værdi kan oven i købet være en fordel i et kapitalistisk samfund —“.

Og så føjes det meget realistisk til, at det kapitalistiske samfund må man jo indstille sig på at leve under i adskillige år frem i tiden, og det går jeg ud fra, den højtærede minister er enig i.

Man føjer yderligere til, at netop en så beskeden forringelse af kronens værdi kan virke stimulerende på den økonomiske aktivitet, og man slutter:

„Men hvis inflationen løber så stærkt, at prisudviklingen og dermed også lønudviklingen kommer ud i et ukontrolleret kapløb, bliver den et alvorligt problem.“

Også på baggrund af den økonomiske politik, som vil påvirkes af disse love, vil det interessere os i høj grad at høre, om den højtærede finansminister deler denne vurdering af, at den milde inflation i virkeligheden godt kan være stimulerende, og at man må erkende, at en beskeden forringelse af kronens værdi oven i købet kan være en fordel i et kapitalistisk samfund. Jeg tror tværtimod, det vil betyde, at man på dette område vil få ualmindelig svært ved at nøjes med en beskeden forringelse af kronen, og at man vil få meget svært ved at undgå, at den milde inflation bliver

en temmelig kraftig inflation. Jeg tror altså, at inflationsbekæmpelsen er meget vigtig, når vi drøfter disse spørgsmål.

Må jeg derudover nævne, at disse lovforslag i høj grad bygger på de vurderinger, som vurderingsmyndighederne skal foretage. Jeg mener, at disse vurderinger under alle omstændigheder er behæftet med megen usikkerhed og er meget skønmæssige, og derfor må det fylde os med betænkelighed, at disse vurderinger nu vil få øget økonomisk betydning for så stor en gruppe af landets borgere, som der er tale om. Det er oven i købet således, at hvis der vurderes for lavt — og den mulighed er jo også til stede — vil det ikke alene få virkning på selve hovedbestemmelserne, men også på spørgsmålet om beregningen af de fradrag, der skal finde sted, før beskatningen foretages. Dertil kommer, at hvis der presses på af den enkelte ejendomsbesidder i forsøg på at få vurderingen sat væsentligt i vejret, vil staten på anden måde opnå en fordel derved, idet ejendomsskatterne forøges, formueskatterne forøges og vel også indkomstskatten, når der skal beregnes lejeværdi af den pågældende bolig.

På denne baggrund beder jeg den højtærede minister forstå, at vi fra det konservative folkepartis side har en klar erkendelse af, at der findes en række problemer på dette felt, som vi er villige til en saglig forhandling om, men vi beder regeringen erkende, at disse lovforslag intet har hverken med fællesmarkedet, med spekulation, med billiggørelse af byggegrunde eller med fremskaffelse af byggegrunde at gøre, og at der er behov for en kommissionsbehandling af disse meget komplicerede lovgivningsområder, og vi beder derfor om, at man fremmer arbejdet med en sådan kommissionsbehandling. Vi finder — lad mig slutte med det — at den høje regering på disse områder har fremsat forslag så skærpende og så vidtrækkende, at de ikke begrænser sig til de problemer, der virkelig er konstateret, først og fremmest i Københavns omegn. Derfor håber vi på, at den høje regering dog på dette område vil give tid til en meget grundig og meget kritisk udvalgsbehandling og ikke følge den ny-modens tradition, man er kommet ind på, at jage, selv afgørende og vigtige forslag igennem i udvalgsarbejdet.

Aage Fogh: Til indledning vil jeg gerne gøre et par bemærkninger til de foregående talere.

Jeg var meget forbavset over det indlæg, som det ærede medlem hr. Viggo Hauch præsterede. Jeg var meget forbavset, fordi det ærede medlem som bekendt er kontorchef i jordlovsudvalget og har jordhandelen på nærmeste hold og bør kende den fra praksis. Derfor forbavser det mig noget, at det ærede medlem kunne behandle hele dette spørgsmål, som han gjorde.

Det ærede medlem spurgte bl. a.: hvilke formål tilstræber man? Er disse formål til gavn for befolkningen? Jeg forstod derigennem, at det ærede medlem ikke havde den opfattelse, at den stærke opskruning af priserne på jord var til skade for befolkningen, og derfor kunne der måske være grund til til indledning at gøre opmærksom på, at det, der er sket i hvert tilfælde i Københavns og Frederiksborg amter, og det, der i øjeblikket er i færd med at brede sig videre ud over landet, det er i høj grad til skade for den arbejdende befolkning. Det er det, fordi der er opnået priser på jord, som medfører, at alle rimelige vurderinger af værdierne fuldkommen forsvinder.

Jeg har siddet i Roskilde og set på, at mindst 10 almindelige bøndergårde er solgt til priser, der betinger, at disse folk går af som millionærer nu, således at hele befolkningen deromkring får en helt forkert opfattelse af, hvilket prisniveau vi i virkeligheden har. Når disse sælgere derefter melder sig som købere ud over Sjælland med masser af penge i baglommen — som regel til dobbelt så store gårde også i konkurrence med det ærede medlem, når han optræder på statens jordlovsudvalgs vegne, så driver de prisen op på den almindelige landbrugsjord til skade for den landbougdom, hvis interesser i hvert tilfælde en del af venstrepartiet skulle se det som sin opgave at varetage. Jo, der er masser af skadelige virkninger.

Det forbavser mig ikke så meget, at det ærede medlem hr. Haunstrup Clem-

mensen der talte for de konservative, ikke forstår disse problemer. Jeg går ud fra, at det ærede medlem kender dem fra skrivebordet, og dér tager de sig lidt anderledes ud. Det ærede medlem brugte meget stærkt vor store økonomiekspert hr. Erik Ib Schmidt. Jeg har altid stor respekt for eksperter, men jeg har aldrig gjort mig guder af den grund, og jeg skal ikke lægge skjul på, at da jeg læste den betænkning, vi fik for nogle måneder siden fra vore store eksperter, sagde jeg — jeg skal ikke bruge for stærke udtryk — : men forstår de virkelig ikke mere af det, der foregår ude i det danske land? Er det sådan, det ser ud herinde fra kontorstolen, at der sker ingen skade ved, at vi jobber priserne op på den danske landbrugsjord, at der sker ingen skade ved, at en lille proprietærgård mellem Roskilde og Hedehusene sælges for 6 mill. kr., hvorefter man ser ejeren forsvinde til udlandet med alle pengene? Jo, der sker megen skade herved.

Jeg vil gerne sige til de ærede medlemmer hr. Haunstrup Clemmensen og hr. Viggo Hauch, at jeg håber, vi får så meget tid, når udvalget nu bliver nedsat, at vi kan tage ud og studere sagerne i marken; det er derude det foregår. Prøv så at tage ned til Roskilde og se på, at der sælges 5 ha, der hørte til Strandgården, og betales med 950.000 kr.: 200 m derfra ligger der 33 ha, der tilhører Roskilde kommune, men ligger i Himmelev sogn, vurderes som landbrugsjord og dyrkes med byg og vurderes til 77.000 kr. Den dag, den jord bliver vurderet til det, den er værd, og beskattes derefter, kommer den omgående i handelen, og da var det ikke muligt at afsætte Strandgårdens jord til 200.000 kr. pr. ha. Derfor tror jeg, at man ville lære meget, og jeg ville forfærdelig gerne have, om hr. Erik Ib Schmidt, der ikke blev finansminister, men dog fik en fremtrædende stilling, om den herre også kunne få tid til at tage ud og studere dette i praksis, for der er ting at lære. Det har i hvert tilfælde gjort et kæmpeindtryk på mig at have det på

[Aage Fogh.]

nært hold, og jeg må sige, at også hvor jeg har brugt det ved mine foredrag og vist på de tegnninger, jeg har fået lavet, hvad det er, der skér, har praktisk taget alle mennesker været enig med mig i, at det bør man standse.

Jeg takker den højtærede finansminister for de lovforslag, der her er fremsat. Jeg personlig har speciel grund til det, fordi det netop i disse dage er et år siden, jeg rettede spørgsmål til den daværende finansminister. Det vil man kunne finde i Folketingsstidende fra i fjor. Jeg spurgte dengang den daværende minister:

„Finder ministeren ikke — under hensyn til den voldsomme stigning i priserne på jord — anledning til at skærpe bestemmelserne i lov om særlig indkomstskat § 7A. og til at instruere vurderingsmyndighederne om at vurdere den jord, der er egnet til byggegrunde, noget højere, end tilfældet er nu?”

Finder finansministeren det formålstjenligt, at der f. eks. ved udarbejdelse af eksempler på virkningerne af lovbestemmelserne om grundstigningsskyld spredes kendskab om disse virkninger?”

Jeg tror, det havde været ganske overordentlig heldigt, om man var gået i gang med det i fjor, men den daværende finansminister sagde til mig, at det kunne han ikke se der var nogen grund til at gøre noget ved. Man var optaget af langt vigtigere ting. Man skulle have omsen gennemført og forskelligt andet, og derfor måtte dette have lov til at ligge. Det var der måske ikke noget at sige til; det var der stort flertal for her i tinget; enigheden spændte jo lige fra højre og helt ud til den venstre fløj, hvor man mente, at det var det, der var det vigtige.

Der er løbet meget vand i stranden siden da, og der er løbet mange penge i forkerte lommer. Man kan i hver eneste by på Sjælland gå ud og finde eksempler på, at kommunerne, det offentlige, kravler rundt på deres knæ og køber jord til 30.000, 40.000, 50.000 kr. pr. ha, og så betragtes det endda som velvilje, at de, der tilfældigvis sidder på denne jord, vil sælge den. Derfor anser jeg disse lovforslag for at være meget heldige, og jeg takker for dem.

Jeg skal ikke behandle lovforslaget om kapitalvindingsskatten; det vil det ærede medlem hr. Helge Larsen tage sig af. Jeg skulle sige lidt om vurderingslovforslaget.

Jeg anser det forslag, der nu er fremsat om en ændring af vurderingsreglerne, for at være en stor fordel. Jeg må rigtignok sige, at hvis det ærede medlem hr. Viggo Hauch har ret, hvis det virkelig er rigtigt, at venstre og de konservative i fjor ved forliget i den grad er løbet bagom med regeringen, at de har fået regeringens tilsagn om, at bare en mand dyrker sin jord med roer, så kan vurderingen ikke forhøjes, selv om jorden i virkeligheden har 10 gange så høj en værdi som det, den er vurderet til; så har de gjort det helt ualmindelig dygtigt set ud fra deres standpunkt, men det kan heller ikke være rigtigt. Tag med ned til Roskilde og se de 400 ha, der ligger dér af universitetets jord. Det kan ikke være rigtigt, at denne jord, der ligger helt inde i byområdet nu og stadig væk dyrkes med byg, skal vurderes til 37 øre pr. m², mens Roskilde kommune giver 37.000 kr. pr. ha for den jord, der ligger bagved. Den dag, man vurderede universitetetsjorden til det, den er værd, blev den til salg omgående; det betød billigere priser, og det betød, at samfundet fik fordelene.

Jeg takker altså for lovforslaget, som jeg synes er en udmærket forbedring, og jeg håber ikke, det kan være rigtigt, hvad det ærede medlem hr. Viggo Hauch har sagt, og at man således i den grad er løbet om hjørnerne med regeringen i fjor. Det håber jeg ikke kan være rigtigt.

Jeg vil gerne føje til, at jeg synes, vi skulle lægge an på at stille de offentlige myndigheder meget, meget bedre i hele dette jordspekulationsspørgsmål. Der er efter mit skøn ingen mening i, at en ejendom ikke kan omvurderes, før den er solgt. Vi har reglerne om omvurdering i § 12, stk. 2, nr. 12. Der burde efter mit skøn være en mulighed mere for at få omvurdering, nemlig den, at når en kommune melder sig som køber af jorden og sælgeren ikke er villig til at sælge den til en rimelig pris, skulle kommunen kunne forlange at få jorden omvurderet til det, man vil give for jorden, og så skulle den kunne beskattes derefter. I så fald tør jeg garantere for, at der ville være mulighed for at få jorden

[Aage Fogh.]

frem til den rigtige pris i langt større udstrækning, end tilfældet er nu. Vi kan igen holde os til de helt bestemte eksempler. Den jord, der kunne vurderes til 40.000 kr. pr. ha, så meget som den er værd til byggegrunde, og blev beskattet derefter, ville omgående komme frem i handelen og blive stillet til rådighed. Når den blev beskattet, ville det være samfundet, der fik fortjeningen eller indtægten, og den ville gå til lettelse af andre skatter.

Det er et stort problem, og derfor håber jeg, at vi, når vi nu får sagen i udvalg, får så megen tid, at vi får tid til at se på forholdene ude i praksis og til at kunne drage lære af dem.

Jeg skal slet ikke prøve på at gå i rette med det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen, for jeg forstår da meget godt, at det er et godt konservativt synspunkt, at de, der sidder med værdierne, også skal beholde dem. Det forstår jeg meget vel; det er et godt konservativt standpunkt; sådan har det jo altid været. Men jeg er derimod mere forbavset over det ærede medlem hr. Viggo Hauch. Jeg havde troet, at der var mulighed for ved forhandling at nå til et rimeligt resultat med det ærede medlem, men jeg synes ikke, der var meget håb efter den tale, det ærede medlem holdt.

Der er måske grund til at gøre to bemærkninger til det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen, der fremhævede, at det var af stor værdi at holde kroneværdien her i landet. Det er der ingen tvivl om. I denne forbindelse tror jeg nok jeg tør sige til det ærede medlem hr. Viggo Hauch, at når det er sådan, det kan ikke nægtes, at en hel del af dem, der er under fuld grundskyld i dag, nemlig statshusmændene, er utilfredse, skyldes det, at de derigennem er afskåret fra at kunne tage den spekulationsgevinst eller konjunkturgevinst, der ligger i den faldende krone; det er klart, at hvis andre landmænd havde haft det på samme måde, ville der ingen utilfredshed have været. Det er det, at samfundet på et enkelt område har sikret sig, at de kunstige værdier, der er opstået ved kronens fald, tilfalder samfundet og ikke den enkelte landmand, der giver utilfredsheden. Utilfredsheden skyldes ikke selve besiddelses-

formen; det er da klart, for det er til syvende og sidst den bedste besiddelsesform, vi har. Jeg er vældig betænkelig ved det, der er sagt af det ærede medlem hr. Viggo Hauch, og beder om, at vi endelig får sagen undersøgt til bunds. Det vil være frygteligt, hvis det ærede medlem har ret, for så har regeringen i fjor solgt hele fremtiden på det område. Jeg håber ikke, det er rigtigt.

Og så beder jeg, om vi ikke kan gå et skridt videre og undersøge, om vi ikke kunne stille kommunerne gunstigere ved køb af jord. Man skulle prøve at studere forholdene nede omkring Ballerup og hele vejen omkring København og se, hvad det ville have betydet, hvis denne lovgivning var klaret på den rigtige måde til den rigtige tid.

Jeg takker altså for lovforslaget om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme og anbefaler, at det gennemføres.

Helge Larsen: Jeg skal på mit partis vegne gøre bemærkninger til forslaget om ændringer i loven om særlig indkomstskat.

Vi har jo i de senere år set mange eksempler på ekstraordinært store fortjenester ved salg af fast ejendom. Der er givet adskillige eksempler på det allerede her i dag; jeg skal ikke nævne flere eksempler. En del af den stigning, man har kunnet konstatere, skyldes naturligvis konjunkturudviklingen og — det erkendes — i visse perioder også en inflationsagtig prisudvikling. Men jeg tror ikke, at man her har hele forklaringen. Det ligger ud over enhver tvivl, at en del af de meget store gevinster, der hentes hjem ved salg af fast ejendom, har sin oprindelse i hele samfundsudviklingen. Det gælder jo ganske givet i de områder, som i de sidste 10-15 år er draget ind til bebyggelse omkring de hurtigt voksende bysamfund; det gælder de områder, der ligger nær skov og strand, og som er blevet eftertragtede som ferieområder, og så ligger det også — det skal man da ikke overse — i den enkle kendsgerning, at vi bliver flere og flere i samfundet, der skal bo på det samme areal, og som med den velstandsstigning, der finder sted, har råd til at kræve et større areal til hvert individ end tidligere.

I hele denne samfundsudvikling ligger en af forklaringerne på den stærke stigning i

[Helge Larsen.]

grundpriser og ejendomspriser. Der er altså i mange tilfælde tale om, at der hentes fortjenester hjem ved salg af fast ejendom, som går ud over konjunkturudviklingen, og som skyldes en værdiforøgelse, som den enkelte ikke selv har gjort noget for at frembringe. Der er tale om en værdiforøgelse, som skyldes samfundets vækst, en i videre forstand samfundsskabt værdiforøgelse, og den er det efter det radikale venstres opfattelse rimeligt og rigtigt at beskattede. Det er et synspunkt, som mit parti har forfægtet gennem en lang periode. Det er vor opfattelse, at disse værdier, der er skabt ved samfundets vækst, som den enkelte ikke har bidraget til at skabe, ikke ubeskåret kan tilfalde enkeltpersoner. Det er rimeligt at kræve, at disse personer afgiver en del deraf til samfundets fællesskab.

Vi fik i 1960 en lovgivning om dette spørgsmål; det er altså den, vi nu står over for at ændre, og der er efter mit partis opfattelse gode grunde til at revidere den og også til at skærpe den på visse områder. Det er der både ud fra de erfaringer, der er gjort i de 2-3 år, den har virket, men også ud fra et nationalt synspunkt, og her tror jeg at det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen kom lidt for let om ved at feje den højtærede statsministers begrundelser for denne lov til side. Det er jo nemlig givet, at hvis vi på et eller andet tidspunkt bliver medlem af et udvidet fællesmarked, vil det betyde et øget pres på grundpriserne i Danmark, og det kan ikke være rigtigt — jeg tør næsten sige, det kan ikke være nationalt rigtigt — og det kan efter mit partis opfattelse i hvert fald ikke være skattemæssigt rigtigt, at al fortjeneste derved går i private lommer.

Ud fra en anden betragtning må vi også komme til det resultat, at det er rimeligt og rigtigt at skærpe beskattningen af merindkomst. Vi har en skattelovgivning, der beskatter de arbejdstjente indkomster, og vi søger jo at gøre ligningen så effektiv, at ingen af disse indkomster slipper fri for beskattning. Men så må det også være rigtigt og ud fra mit partis opfattelse retfærdigt, at vi beskatter ekstraordinært store indkomster, der erhverves ved salg af fast ejendom, indkomster, som netop i mange tilfælde tilfalder personer, der overhovedet

ikke har gjort nogen indsats for at erhverve dem.

Jeg tror, at de mange mennesker — og det er jo ikke mindst folk i de yngre aldersklasser — som bor i de nye bysamfund omkring Storkøbenhavn, omkring Ålborg, Århus og Odense, og som har måttet betale væsentlige grundpriser for deres boliger, enten det så er parcelhus eller etagebyggeri, vil finde det ganske rimeligt, at de, der har tjent så store summer på afhændelse af grundene her, også skal svare skat heraf. Men når dette er sagt, vil jeg gerne føje til — og dermed i og for sig også svare på noget af det, det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen var inde på — at mit parti ønsker også, det skal stå fast, at vi ikke vil ødelægge den indstilling, at man kan spare op værdifast i fast ejendom, det være sig parcelhus, landejendom eller andre former for fast ejendom.

Problemet bliver altså at udforme beskattningsreglerne sådan, at den almindelige værdisikring, altså den gennemsnitlige og almindelige konjunkturstigning i ejendoms værdierne, ikke beskattes ved salg af ejendom. Skete det, ville man jo let ødelægge det værdifulde i indstillingen til at spare op værdifast i egen bolig eller egen bedrift. En lovgivning på dette område må altså efter det radikale venstres opfattelse være udformet sådan, at almindelige handler med ejendomme og dermed også almindelige fortjenester ikke rammes af beskattningen, der alene skal have til formål at ramme de ekstraordinært store fortjenester, der forekommer.

Det lovforslag, vi her har til behandling, tjener efter vor opfattelse dette formål. Det gjorde 1960-loven også, men den havde den fejl, at den satte en skarp grænse mellem ejendomme erhvervet før 1949 og ejendomme erhvervet efter 1949, og det kan naturligvis ikke være rigtigt at opretholde en sådan grænse. De ekstraordinært store fortjenester, vi ønsker at beskattede, kan jo lige så godt falde på ejendomme, der er erhvervet før 1949, som på dem, der er erhvervet senere.

Når man satte grænsen dér i 1960, skyldtes det også rent praktiske grunde, nemlig at det ville være meget svært at konstatere anskaffelsessummen for ejendomme erhvervet før den tid, og som man ved,

[Helge Larsen.]

var jo anskaffelsessummen udgangspunktet for beregningen af skattepligtig merindkomst efter 1960-loven.

Nu foreslås det altså, at man fra 1. januar 1965 afskaffer denne forskelsbehandling, idet alt salg af fast ejendom fra dette tidspunkt falder ind under lovens bestemmelser. Følgelig har man så også måttet tage noget andet end anskaffelsessummen som udgangspunkt, og her har man valgt ejendomsvurderingen, der skal finde sted pr. 1. september 1964, altså den 13. almindelige vurdering, dog med den tilføjelse, at man også kan vælge anskaffelsessummen med diverse tillæg som udgangspunkt, men det forudsætter, at man kan dokumentere anskaffelsessummen og værdien af eventuelle forbedringer. Denne adgang til valgfrihed finder vi rimelig. Det afgørende er, at man nu tager alle ejendomme med uanset erhvervestidspunktet. Værdifuldt synes jeg også det er, at man gennemfører reglerne allerede nu, så folk ved den næste vurdering fuldt ud ved, hvilke skattemæssige virkninger vurderingen kan have. Det kan få betydning for deres stillingtagen til, om de skal indgive klage over vurderingens værdiansættelse. De ved altså i god tid, hvorledes vilkårene er, og sådan skal det selvfølgelig være.

Jeg sagde før, at denne beskatning skal lægges sådan til rette, at den ikke kommer til at ramme almindelige handler med fast ejendom, det være sig parcelhuse, almindelige landejendomme eller andre landejendomme, og det vil efter min gruppes opfattelse ske, når der som foreslået generelt lægges 40 pct. til vurderingssummen eller anskaffelsessummen efter 1965 og der udover tillægges 6 pct. årlig for hvert år, man har ejendommen efter den 13. almindelige vurdering eller efter anskaffelsesåret, og når det bliver denne regulerede værdi eller købesummen, der bliver udgangspunktet ved beregning af fortjeneste ved salg. Dertil kommer yderligere, at de første 10.000 kr., der konstateres i fortjeneste ved salg, er skattefri.

Jeg tror, det vil være gavnligt ved et par eksempler at vise, hvad disse regler betyder. Jeg lagde mærke til, at de ærede medlemmer hr. Viggo Hauch og hr. Haunstrup Clem-

mensen var meget kritiske over for denne lovændring, og andet havde jeg i og for sig heller ikke ventet, men karakteristisk var det, at man undgik eksempler på, hvorledes denne lovgivning vil virke. Lad mig derfor tage et tænkt tilfælde, som der utvivlsomt vil forekomme en række af i virkeligheden efter 1965: en ejendom, der ved vurderingen i 1964 er vurderet til f. eks. 75.000 kr., altså et lille, beskedent parcelhus, vil kunne sælges for 138.000 kr. i 1970, uden at der bliver tale om skattepligtig merindkomst. Har vurderingen været rigtig og rimelig, vil et sådant spillerum for fortjenesten betyde, at alle almindelige handler ikke vil blive ramt. Eller hvis man tager anskaffelsessummen som udgangspunkt og sætter købesummen pr. 1. januar 1965 til samme beløb, 75.000 kr., så vil denne ejendom kunne sælges 5 år senere for 138.000 kr., uden at der bliver tale om skattepligt. Er der i mellemtiden sket forbedringer, bør det føjes til, at disse naturligvis vil kunne lægges til købesummen og dermed gå med ind i beregningen.

Jeg tror, at disse to eksempler — og man kan let lave flere, hvis man ønsker det — vil vise, at der ikke sker nogen beskatning af almindelige handler. Men de virkelig store, ekstraordinære fortjenester vil blive ramt, og det finder det radikale venstre rigtigt og korrekt.

Vi tiltræder også gerne, at man skærper beskatningen i disse ekstraordinære tilfælde ved at hæve beskatningsprocenten fra 30 til 45. Når det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen synes, at denne beskatningsprocent er meget voldsom, bør man måske gøre det ærede medlem opmærksom på, at i indkomstskatteloven, som det ærede medlems parti har stemt for, har vi, når vi tager skattefradragsreglen i betragtning, en marginalbeskatning på de allerstørste indtægter, arbejdsindtægter, på 45-50 pct., det bliver den gennemsnitligt højeste beskatningsprocent. Er der så noget som helst urimeligt i, at man af arbejdsfrie indtægter tager en beskatning på 45 pct., når der vel at mærke forud er sikret adgang til en meget væsentlig skattefri fortjeneste ved salg?

Herluf Rasmussen: De lovforslag, vi behandler, er en del af den lovbuket, som rege-

[Herluf Rasmussen.]

ringen siger den har fremsat for at skabe de fornødne forudsætninger for Danmarks indtræden i fællesmarkedet. Dette sidste er jo som bekendt udskudt indtil videre. Men man kan vel tillade sig at spørge, om en lovgivning til skærpelse af kapitalvindingsskatten ikke også ville være påkrævet, uanset om Danmark var tilsluttet fællesmarkedet eller ej.

Hvad angår forslaget om ændring i lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme, ser det ud, som om jord, der ligger i yderzonen, nu skal vurderes efter sine udstykningsmuligheder og ikke efter den hidtidige såkaldte bondegårdsregel. Det er efter vor opfattelse en forbedring af den bestående lovgivning. I den forbindelse skal jeg tillade mig at henvise til den kritik, der fra vor side tidligere er fremført i det høje ting.

Det er en uheldig praksis, at landejendomme i yderzonen i Københavns omegn, uanset at de handles til priser svarende til 4-6 kr. pr. m², mens den normale pris er på omkring 1-1½ kr., skal vurderes som landbrugsjord og den betalte overpris beskattes som en imaginær forskelsværdi. Bygningsskatterne er som bekendt fikseret og uafhængige af en ny vurdering, så forskelsværdien bliver ikke beskattet, hvis den ikke ligefrem rammes af reglerne om formuebeskatning. Efter den hidtidige praksis er det altså temmelig billigt for spekulanterne at ligge med jorden og vente på, at den skal komme i inder- eller mellemzone. En opvurdering af ejendommene ville give et grundlag for et temmelig alvorligt økonomisk pres på spekulanterne, og udbuddet kan forventes øget med deraf følgende lavere priser. Da den jord, som omtales, ligger i yderzone, vil den foreslåede lovændring imidlertid ikke umiddelbart give større udbud af byggegrunde, hvorfor hovedvirkningen formentlig vil ligge i et vist pres nedad på priserne, hvorefter samfundet, hvis det udnytter mulighederne, billigere kan sikre sig de nødvendige arealer til en eventuel fremtidig planlagt byudvikling.

Der er i lovforslaget stillet som betingelse for at sætte den tidligere nævnte bondegårdsregel ud af kraft, at salget er sket inden for et område, hvor der allerede er udarbejdet og godkendt en byudviklingsplan.

Jeg tror, der er al mulig grund til at undersøge, om man ved denne begrænsning rammer alle de tilfælde, der er grund til at ramme. Der skulle vel ikke være noget til hinder for, at en vis opvurdering ville være rimelig, selv om der af den ene eller den anden grund endnu ikke var kommet en byudviklingsplan. I øvrigt: skal der ske opvurdering, hvis sådan opkøbt jord efter købet bliver belagt med en byudviklingsplan?

Så vidt jeg kan se, vil loven kun få virkning for fremtidige køb i spekulationsøjemed. Den vil efter ordlyden ikke få virkning efter den 13. almindelige vurdering pr. 1. september 1964. Hvad ligger der egentlig bag denne formulering? Skal det opfattes sådan, at regeringen har planer om en videregående ændring af vurderingsloven, før vi når til den 13. almindelige vurdering i 1964? Der kan vist ikke være nogen tvivl om, at skal loven have en reel virkning, bliver det nødvendigt med en regel om, at alle ejendomme, for hvilke der er ansat en imaginær forskelsværdi, skal optages til omvurdering i 1963.

Når dette er sagt, skal det også anføres, at lovforslaget også begrænses i sine virkninger af forslag til lov om fritagelse for grundskyld til staten samt grundværdistigningsskyld for skatteåret 1963-64 for landejendomme. I henhold til dette lovforslag skal landbrugsejendomme fritages for disse skatter, og de omtalte spekulationsvejendomme vil altså også blive omfattet af denne fritagelse, idet de som hovedregel stadig væk drives som landbrugsejendomme. Det foreslåede bliver derved en del illusorisk, da skattetrykket kun vil komme fra de sognekommunale skatter.

Som det sikkert vil kunne forstås, er vi ikke særlig himmelfaldne over det foreliggende lovforslag; men vi skal vise det velvillig interesse under udvalgsarbejdet, som forhåbentlig bliver mere langvarigt og grundigt end den seneste tids udvalgsarbejder.

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig de synspunkter, som det ærede medlem hr. Aage Fogh i denne anledning har givet udtryk for, og jeg er fuldstændig enig med det ærede medlem i alle de mange ting, han fremførte. Jeg opfatter det bare således, at det ærede medlem hr. Aage Fogh nu er i færd med at

[Herluf Rasmussen.]

gøre, hvad jeg vil kalde et politisk testamente. Jeg går nemlig ud fra, at det ærede medlem hr. Aage Fogh på et meget tidligt tidspunkt må have været opmærksom på disse skævheder, og han har i hvert fald i kraft af det radikale partis nøglestilling haft den mulighed for at rette det, som vi ikke har haft.

Hvad angår forslag til lov om ændring i lov om særlig indkomstskat m. v., har det formentlig været regeringens hensigt at skærpe den bestående lovgivning på dette område, og jeg skal da heller ikke bestride, at en vis skærpelse kan påvises. Vi kan naturligvis til enhver tid støtte et forslag, der går ud på at inddrage ikke arbejds-skabte indtægter og fortjenester. Vi gør os dog ingen illusioner om, at denne skat i almindelighed ændrer spekulatjonen eller trykker priserne.....

Formanden: Jeg henstiller, at samtalerne i salen føres så sagte som muligt.

Herluf Rasmussen: Hvis man imidlertid vedtog en rigoristisk beskatning til ikrafttræden på et senere tidspunkt, så der reelt var chancer for i perioden indtil dette tidspunkt at få forøget udbuddet af byggegrunde og dermed få trykket priserne, ville dette være bedre, men så skal der også være tale om en truende merbeskatning, hvis folk af den grund skal bringes til at sælge.

Ejendomme købt før 1949 har tidligere været undtaget fra denne særlige lovgivning; men de inddrages nu under beskatningen, hvis de sælges efter den 1. januar 1965. Det har man fra visse sider gjort meget væsen ud af. Der er også tale om en merbeskatning, men beskatningens størrelse ved man ikke noget om. Den vil bl. a. afhænge af prisudviklingen og af den 13. almindelige vurderings niveau. Ifølge vurderingslovens § 6 skal vurderingerne foretages på grundlag af værdien i handel ogandel, og man kan spørge, hvordan der egentlig kan fremkomme en avance i årene umiddelbart efter 1965, når der yderligere skal gives et fradrag på 40 pct., hvis vurderingerne virkelig når op på de faktiske priser i handel ogandel.

Så vidt jeg kan se, er der mange uafklarede spørgsmål, som skal oplyses, inden endelig stillingtagen finder sted. Vi må f. eks. vide lidt om, hvor stor en del af ejendomsmassen der ikke er omsat siden 1949, for at kunne bedømme vigtigheden af at inddrage disse ejendomme. Argumentet om, at man under hensyn til vanskelighederne ved at få oplyst anskaffelsessummen må gå over til ejendomsvurderingen som udgangspunkt for avanceberegningen, har måske en vis vægt med hensyn til ejendomme, der har været på samme hånd siden 1949. Men hvorfor inddrage de ejendomme, der er erhvervet efter dette tidspunkt, og som hidtil har været beskattet med udgangspunkt i den faktiske anskaffelsespris? For dette årsmål er oplysningerne på skatteblanketterne og på tinglysningskontorerne så gode, at der ikke er anledning til at fravige dette princip. Det er vor opfattelse, at man bør tage den faktiske anskaffelsessum som udgangspunkt. Der må udarbejdes en skala for konjunkturtillæg til anskaffelsessummen for de gamle ejendomme, erhvervet før 1949.

Forhøjelsen af beskatningsprocenten til 45 kan vi naturligvis ikke have noget imod, men hvilke beregninger danner grundlag for fradraget på de 6 pct. pr. år? På grundlag af det foreliggende er det meget vanskeligt at danne sig et klart billede af, om loven vil betyde en skærpelse i forhold til tidligere regler, men det er måske også tvivlsomt. Der kan nævnes utallige eksempler — det skal jeg ikke trætte tinget med; det kan vi kigge på i udvalget — der viser, at skærpelsen i og for sig er minimal.

Hvis det foreliggende lovforslag skal ses som et led i regeringens forsøg på at bekæmpe den tiltagende inflation, må det vist erkendes, at disse midler alene klarer ikke problemet. Så vidt jeg kan skønne, vil den yderste konsekvens blive, at grundpriserne stiger; køberne vil i de fleste tilfælde blive sorteper og komme til at betale skatten som en merpris. Nej, hvis man virkelig ønsker at bekæmpe grundspekulatjonen, skal der anderledes krasse midler til.

Jeg skal i den forbindelse tillade mig at pege på den vej, som professor Illum har anvist, nemlig at frakende grundejerne byggesretten. Det ærede medlem hr. Holger Eriksen har været inde på nogle af disse syuspunkter; vi har den allerstørste

[Hørluf Rasmussen.]

sympati for dem, men det ville glæde mig mere og gavne sagen mere, hvis de også havde den høje regerings sympati; jeg tror, at det ærede medlem i denne sag må få det på samme måde som hovedpersonen i en københavnsk revyvisse fra før anden verdenskrig, om hvem der blev sagt: „han har min sympati, men han har ikke noget at ha' den i.“ Hvis man skal følge det Illumske princip, vil det i korthed sige, at en grundejer ikke bør have lov til at sælge sin grund til bebyggelse. Hvis samfundet ejede al jord, kunne man undgå disse halve løsninger. Samfundet kunne fastsætte jordpriserne og sætte dem ned fra de nuværende opskruede priser til et passende niveau. Bekæmpelse af grundspekulationen gennem skattelovgivningen er udtryk for en liberalistisk tankegang, men jeg venter mig i og for sig ikke anden tankegang af den nuværende regering, som jo kun for en tid er revet ud af det hede omfavnelsestæg med VK-partierne.

Vi er klar over, at dette lovforslag er et famlende forsøg på at skabe orden i jordspørgsmålet, og da en helhedsløsning synes at ligge ude i horisonten, skal vi under de givne omstændigheder love en saglig medvirken under lovforslagets videre gang gennem folketinget.

Til slut vil jeg gerne sige, at jeg ville sætte meget stor pris på at få lejlighed til, som det ærede medlem hr. Aage Fogh også ønskede det, at få en udvalgsbehandling, som er af en anden karakter end dem, vi på det seneste har været vidne til.

Mose Hansen: På mit partis vegne skal jeg knytte nogle bemærkninger til de to sidste af de ti jordlovsforslag, som regeringen har fremsat. Der er vel ingen, der har tænkt sig, at regeringen kunne føre sin jordpolitik til ende uden at forsøge at knytte skatteudskrivning til den. Regeringens mål med denne helhedsløsning er det sædvanlige: mere skat, mere administration, uproduktivt arbejde, begrænsning af frihed og initiativ hos den enkelte, og som slutsten kommer altså dette, som bl. a. skal bringe skatte kroner i finansministerens kasse.

I lovforslaget om vurdering og beskatning af faste ejendomme bryder man helt

med den gamle regel om, at ved vurdering af landbrugsjord, der er beliggende i yderzone, skal grundværdien ansættes efter den såkaldte bondegårdsregel. Det sker ved den foreslåede tilføjelse til § 14 i vurderingsloven, hvorefter der ved omvurdering på grund af frasalg af parceller, eller hvor der har fundet salg sted af hele ejendommen, skal ses bort fra bondegårdsreglen, så jorden ansættes til den handelsværdi, den kan opnå i ubebygget stand ved udstykning eller omlægning. Ændringen vil altså betyde forhøjet grundvurdering og dermed højere grundpriser, og selv om den nye ejer ikke har mulighed for at udnytte ejendommen til andet formål end landbrug, bliver han altså nødt til at betale de forhøjede skatter. Denne ændring betyder, at den nye ejer kommer til at betale højere grundskatter til kommunen, men grundskatterne til staten må han da efter de gældende landbrugslove slippe for, så længe ejendommen drives som landbrug; ligeledes må han slippe for at betale grundstigningsskyld.

Regeringens formål med de foreslåede ændringer er vel først og fremmest at dæmpe priserne på jord i yderzonerne. Jeg og mit parti tror ikke på, at yderligere beskatning fremmer formålet: en nedsættelse af priserne. Den, der køber jord i yderzonerne med senere udstykning for øje, skal sikkert nok få de forøgede skatter dækket ind ved salg. Mit parti kan derfor ikke se, at de foreslåede ændringer giver mulighed for billigere jord til byggegrunde.

Den gældende kapitalvindingskats bestemmelse om, at ejendomme, der var erhvervet inden 1. januar 1949, gik fri for den særlige indkomstskat, har været en torn i øjet på mange, især inden for regeringen. Den nye lovgivning tager sigte på at ændre dette forhold. Nu skal alle ind under loven om særlig indkomstskat uanset købstidspunktet. Det vil sige, at fortjenesten nu beskattes med tilbagevirkende kraft, og den foreslås udvidet til alle ejendomme. Spekulationsgevinster, hvor sådanne foreligger, har man mulighed for at ramme uden denne lov. Hvor der foreligger sådanne gevinster, beskattes de på normal måde under almindelig indkomstskat til staten. Dette lovforslag tager altså ikke sigte på spekulationsgevinster, men udelukkende på fortjenester, der opstår på

[Mose Hansen.]

normal vis, men som går ud over de rammer, der fastsættes i kapitalvindingsloven. Mit parti er af den opfattelse, at både den gældende og den nu foreslåede reviderede lov om kapitalvinding skaber en urimelig stor administration, og det provenu, der indvindes, går tabt i dyr administration.

Det nye lovforslag bygger videre på gældende lov, og der gives i lovforslaget mulighed for at benytte 13. almindelige vurdering i 1964 som anskaffelsespris, hvis ejendommen er erhvervet før den 1. januar 1965. Det vil altså sige, at man på denne måde tvinger de ejendomsbesiddere, der har købt før 1. januar 1965, til at anmode vurderingsmyndighederne om en høj vurdering ved den 13. almindelige vurdering i 1964. De pågældende ejendomsbesiddere kender jo ikke inflationsstigningen og prisbevægelserne i fremtiden. De ved heller ikke, om dødsfald eller andre omstændigheder tvinger dem til salg, og hvis de derfor i fremtiden vil undgå særlig indkomstskat, må de forlange foretaget en høj vurdering, hvilket igen betyder nye forøgede ejendoms-skatter, højere formueskat og højere værdi af bolig i egen ejendom.

Bestemmelsen om, at kun forbedringer på over 2.000 kr. regnes med i den regulerede anskaffelsessum, er ikke særlig vel gennemtænkt. Denne regel betyder, at skatteydere, der årligt ikke kan ofre 2.000 på deres ejendom, straffes ved salg, og det går særlig ud over dem, som køber en forsømt ejendom og ved flid og dygtighed og egen ekstra arbejdsindsats forbedrer ejendommen uden derved at komme op på de 2.000 kr. årligt. En sådan flittig, sparsommelig ung mand kan da ved salg komme til at betale særlig indkomstskat af egen arbejdsindsats, og det vil man ofte få at se, særlig i landbruget, hvor man har købt en forsømt ejendom og så har forbedret den ved egen arbejdsindsats. Jeg ser altså sigtet i denne lov. Den vil med de indeholdte begrænsninger straffe flid og sparsommelighed med grænsen på de 2.000 kr.

Forskellen mellem den regulerede anskaffelsessum og afståelsessummen, altså den regulerede fortjeneste, reduceres nu med 10.000 kr. mod tidligere 5.000 kr. Derefter forhøjes den regulerede fortjeneste med 50 pct. for personer og dødsboer, så den reelle beskatning af fortjeneste bliver 45 pct. mod tidligere 30 pct. Bestemmelsen om, at der gives fradrag på 10.000 kr., inden kapitalvindingsskatten beregnes, ser i første øjeblik ret besnærende ud. At der gives fradrag og så mange som muligt, kan mit parti tiltræde, men når det omtalte fradrag på 10.000 kr. får den virkning, som det får efter denne lov, så må vi sige fra.

Forholdet er nemlig det, at for to ejendomme, der er anskaffet på samme tid og derefter sælges med samme procentvise fortjeneste i forhold til anskaffelsessummen, som kan være forskellig, vil fradraget på 10.000 kr. bevirke, at den ejer, der har anskaffet ejendommen til en højere pris, kommer til at betale en højere procentvis beskatning i forhold til fortjenesten end den ejer, der har købt ejendommen til en lavere pris. Det vil altså sige, at den progressive beskatning af fortjenesten også føres videre på dette område. Derudover er det vor opfattelse, at loven vil fremkalde en prisstigning, der så nogenlunde svarer til det beløb, der bliver pålagt de pågældende ejendomme i beskatning. Vi vil måske også få at se, at sælgeren betinger sig, at køberen skal betale kapitalvindingsskat, ligesom grundstigningsskylden i sin tid blev overført til køberen.

Under jordlovenes behandling omtalte jeg salgsstatistikken og fremhævede, at familieoverdragelse inden for landbruget burde blive et væsentligt led i generationsskiftet. Ved familiehandler bliver der ofte aftalt en lav ejendomspris; men tænker vi videre, og der f. eks. sker et dødsfald, så enten enken eller enkemanden på grund af vanskelige medhjælperforhold bliver tvunget til at sælge, kan det betyde en ikke uvæsentlig kapitalvindingsskat, såfremt eje-

[Mose Hansen.]

ren ikke ved 13. almindelige vurdering sætter ejendommen op til handelsværdien med de deraf følgende skattemæssige virkninger. Ved familiehandler skal man altså også i fremtiden tilstræbe handelsprisen og ikke en lavere pris, hvad der ellers ville være formålstjenligt ved familiehandler og ved generationsskifte, det sidstnævnte med disse urimeligheder, som måske kun rammer de få, men derfor er lige skadelige.

Mit parti kan efter det fremdragne ikke medvirke til lovforslagenes gennemførelse.

Gottschalek-Hansen: Min partifælle det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen har med al ønskelig tydelighed redegjort for det konservative folkepartis stilling til de foreliggende lovforslag, og jeg har intet at føje til de bemærkninger, som det ærede medlem fremsatte.

Når jeg har bedt om ordet, er det, fordi jeg gerne vil understrege et spørgsmål, som blev rejst af det ærede medlem hr. Viggo Hauch, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt en ejendomsbesidder, der ved ekspropriation tvinges til at afstå sin ejendom eller en del af denne, i givet fald skal betale kapitalvindingsskat.

Den 7. juni 1961 rejste jeg her i tinget over for den daværende finansminister, den nuværende højtærede økonomiminister, dette spørgsmål:

„Agtér finansministeren at ændre § 4, stk. 1, i lovebekendtgørelse nr. 285 af 7. juli 1960 om særlig indkomstskat m. v. således, at erstatninger, der udbetales ved ekspropriation af fast ejendom, fritages for særlig indkomstskat?“

Heroverfor svarede den daværende højtærede finansminister — det står i Folketings-tidende 1960-61 sp. 4279 —:

„Man kan naturligvis anlægge den betragtning, at skatteyderen ikke skal stilles gunstigere, fordi han tilfældigvis får sin ejendom eksproprieret, end hvis han havde solgt den. Heroverfor vil skatteyderen imidlertid i nogle tilfælde kunne hævde, at han under ingen omstændigheder ønskede at sælge ejendommen. Dette synspunkt kunne muligvis tale for en overvejelse af en lempelse af den særlige indkomstskat i henhold til denne bestemmelse.“

Senere fjøede ministeren til:

„I denne forbindelse vil jeg gerne henvende opmærksomheden på, at de pågældende bestemmelser skal tages op til revision inden den 1. januar 1965.“

Og i sit andet svar til mig sagde den daværende finansminister:

„... jeg skal love det ærede medlem, at dersom der overhovedet forekommer noget tilfælde, hvor dette spørgsmål er af praktisk betydning, skal det blive taget under overvejelse med henblik på en eventuel revision.“

Nu har det ærede medlem hr. Viggo Hauch her i dag givet bevis for, at der foreligger eksempler på, at man ved ekspropriation har afkrævet en ejendomsbesidder kapitalvindingsskat. Ekspropriationen skal jo ikke alene finde sted i henhold til grundlovens § 73, hvorefter det sker til almenvellets bedste, men også mod fuldstændig erstatning, og det kan for mig at se ikke være fuldstændig erstatning, hvis det offentlige fratager en mand noget af hans ejendom og betaler erstatning derfor og så bagefter kommer og tager en del af det provenu, han har fået for ejendommen.

Jeg vil derfor gerne spørge den højtærede finansminister, om de overvejelser, den nuværende økonomiminister talte om, har været foretaget i regeringen, og hvilket resultat man er kommet til. Af lovforslaget fremgår ikke noget som helst om, at man vil fravige denne urimelighed, denne efter min mening meget mørke skønshedsplet på en lov, som jeg i øvrigt ikke har meget tilovers for.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg vil gerne takke de ærede ordførere for i hvert fald 3 af partierne i denne sal, som har givet tilslutning til de 2 lovforslag, vi har til behandling.

Det vil vistnok være ret uoverkommeligt at gå dybere ind i en diskussion om alle de synspunkter, der har været fremført under denne debat, men jeg skal gøre i hvert fald nogle enkelte bemærkninger om de ting, som efter mit skøn må anses for de mest væsentlige.

Jeg vil gerne først henvende mig til det ærede medlem hr. Holger Eriksen, der var inde på spørgsmålet om den skattefritagelse, som i henhold til et andet lovforslag gives for

[Finansministeren.]

landbrugsejendomme i forhold til vurderingslovens bestemmelser. Jeg må først herom sige, at det foreliggende forslag til ændring i vurderingsloven jo ikke kan få skattemæssige konsekvenser for det første skatteår, skatteåret 1963-64, men først for det følgende, og det er altså for så vidt ikke i uoverensstemmelse med det tidligere fremsatte lovforslag om fritagelse for grundskyld til staten samt grundstigningsskyld for skatteåret 1963-64 af landbrugsejendomme. Vi regner med inden det følgende skatteår, altså skatteåret 1964-65, ved et arbejde, som er i gang, at kunne udsondre fra skattefritagelsen alle sådanne ejendomme, der ikke vurderes som landbrugsejendomme og ikke kan betragtes som normale landbrugsejendomme. De er i dag i en vis udstrækning inde under skattefritagelsen, fordi det indtil nu har været praktisk umuligt at foretage denne udsondring, men det regner vi altså med at kunne gøre for det følgende skatteår. Jeg siger dette til flere ordførere, som har været inde på det samme problem.

Det ærede medlem hr. Viggo Hauch fortalte jo meget tydeligt, at lovforslagene ikke fra hans side skulle vente nogen velvillig behandling. Han beskæftigede sig med, hvad der er årsagen til den stærke stigning i grundpriserne, og fremhævede herunder den for store indkomststigning i forhold til produktionen. Heroverfor må jeg vist gøre den bemærkning, at i et samfund i ekspansion — og i et veludbygget samfund i ekspansion — vil det vel altid være sådan, at der er et vist pres på grundene, på jorden, således at der vil være en stigning, uanset om man kan betegne indkomststigningerne som for store eller ej, og naturligvis vil der i ganske særlig grad være en tendens til stigning i de områder, hvor ekspansionen foregår raskest.

Det ærede medlem fremsatte nogle betragtninger om den sociale retfærdighed i i forbindelse med lovforslagene. Dem vil jeg gerne besvare indirekte gennem nogle bemærkninger til det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen.

Det ærede medlem hr. Viggo Hauch spurgte så, hvordan regeringen forstod aftalen om fritagelse for grundværdistigningsskyld. Jeg må først under henvisning til det, jeg indledningsvis sagde, gøre opmærksom på,

at det har i og for sig ikke megen relation til de foreliggende lovforslag, når vi nu foretager den udsondring, jeg talte om før, men jeg kan jo sige, at i den betænkning, der blev afgivet vedrørende omsætningsafgiften sidste sommer, står der i det afsnit, som har overskriften: Vedrørende finansåret 1963-64:

„Finansministeren har herudover“

— altså ud over andre ting —

„givet tilsagn om at søge gennemført sådanne regler, at normalt udnyttet jord ikke behæftes med grundstigningsskyld.“

Det er lidt vanskeligt efter ordlyden og placeringen at se, hvad der egentlig har været tanken — jeg tør i hvert fald på nuværende tidspunkt ikke indlade mig på en, om jeg så må sige, autoritativ fortolkning deraf.

I sin argumentation imod lovforslaget var det ærede medlem hr. Viggo Hauch inde på nogle eksempler, som jeg vel nok må have lov til at kalde meget outrerede, altså eksempler, som der vel næppe vil forekomme ret mange af i praksis, og som i hvert fald ikke kan siges at være typiske for lovens virkninger. Er der i sådanne tilfælde noget, som bør rettes, er jeg for mit vedkommende villig til at deltage i drøftelser herom, men jeg synes ikke, det er muligt på grundlag af de oplysninger, det ærede medlem her gav, at tage definitiv stilling til de eksempler, der blev fremdraget.

I øvrigt synes jeg, det er typisk både for det ærede medlem og for andre, der har talt her, at man henter sin argumentation fra sådanne ydervirkninger, som kan forekomme, men som næppe kan være det typiske, og at man derved ligesom viger uden om den centrale tankegang i lovforslagene og dermed den centrale motivering for dem.

Det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen var således inde på, at efter loven om særlig indkomstskat vil danske, der sælger jord, fremtidig kunne rammes, men ikke udlændinge, der sælger jord her i landet. Det er selvfølgelig rigtigt, hvis det drejer sig om udlændinge, der befinder sig i udlandet og ikke er indkomstskattepligtige her i landet. Hvis der virkelig skulle forekomme mange tilfælde af den slags, måtte man jo tage op til overvejelse, hvorledes

[Finansministeren.]

dette skulle ordnes. Men jeg må måske gøre opmærksom på, at hele det lovkompleks, hvortil også disse lovforslag hører, bl. a. tilsigter at give os en vis mulighed for at føre kontrol med, i hvilken udstrækning udlændinge ejer dansk jord.

Det ærede medlem siger, at disse lovforslag ikke har nogen forbindelse med, ikke kan være motiveret med, Danmarks eventuelle indtræden i fællesmarkedet. Af den højtærede statsministers redegørelse fremgår det, at der ved siden af det motiv, der lå i den forventede indtræden i fællesmarkedet, også var andre motiver. Jeg må måske i denne forbindelse gøre opmærksom på, at når man regner med den mulighed, at der ved indtræden i fællesmarkedet ligesom kan ske en acceleration i stigningen af jordpriser, ligger der også deri en motivering for lovforslag af den art, vi i dag behandler.

Det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen var dernæst af den opfattelse, at disse forslag ikke kunne bidrage til at gøre jorden billigere. Jeg er ikke helt sikker på, at det ærede medlems tankegang i enhver henseende holder stik; men i øvrigt har denne del af jordlovskomplekset jo ikke dette sigte — det hele skal ses i en vis sammenhæng. Men jeg må dog gøre opmærksom på, at en af virkningerne af lovforslaget om vurdering af jord dog må være en dæmpning af lysten til at foretage spekulationshandler — det synes jeg dog nok er åbenbart.

Hvad det andet lovforslag, forslaget til lov om særlig indkomstskat, angår, kunne det jo nok tænkes, at dette i alt fald indtil den fastsatte skæringsdato kunne have en virkning i retning af at fremkalde jord til salg og måske dermed også en virkning i retning af, at priserne i det mindste i denne periode blev lidt lavere, end det ellers ville være tilfældet.

Så fik vi jo fra flere sider at høre, at lovforslaget om særlig indkomstskat ville medvirke til højere jordpriser, idet sælgerne uden videre ville lægge denne skat på den pris, de ellers ville tage. Det er jo noget, man har hørt mange gange; der er også i pressen fremkommet meddelelser om handler, der ligesom kan give et vist grundlag for denne påstand. Ikke desto mindre må jeg for mit vedkommende sige, at jeg finder det egentlig ubegribeligt, at sælgerne ikke under

alle omstændigheder søger at få den pris for grundene, som de kan opnå. Hvilken begrundelse man så i det enkelte tilfælde anvender for den pris, man kan presse jorden op til, synes jeg skulle være mindre væsentligt; og at man begrundet den med henvisning til denne skat, finder jeg ikke spor mærkeligt, for det kan jo somme tider være et behov at retfærdiggøre de priser, man forlanger, med henvisning til årsager, der ligger, om jeg så må sige, uden for én selv.

Det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen var også inde på spørgsmålet om den udviklede administration og talte om en kommissionsbehandling i den forbindelse. Må jeg først gøre den sidebemærkning, at jeg har ligesom det indtryk, at hver gang det drejer sig om en lovgivning, der på et eller andet område kan betyde mere skat, så er det skrækkeligt med de udviklede bestemmelser. Hvis det derimod drejer sig om en lovgivning om fradrag og den slags ting, så er man ligesom lidt mere tilbøjelig til at tage de udviklede bestemmelser med i købet. Jeg er tilhænger af, at man gennemfører så enkle lovregler, som det nu engang er muligt, men jeg må gøre opmærksom på, at mange af de udviklede regler, vi har for skattelovgivningens vedkommende, jo fortrinsvis skyldes ønsker i det høje ting om at tage så mange hensyn som muligt — jeg havde nær sagt rundt omkring — og derved prøve på at nå til et så retfærdigt resultat som muligt. Jeg er ikke altid sikker på, det er den rigtige fremgangsmåde: at prøve på at opnå den yderste retfærdighed på bekostning af oversigtlighed i lovforslagene. Jeg anser det næsten for min pligt at bidrage til, at vi kan nå til enklere regler på forskellige områder; om det nu netop skal være gennem en kommissionsbehandling på det lovgivningsområde, vi taler om i dag, vil jeg for mit vedkommende nødig tage stilling til på stående fod.

Det ærede medlem var inde på, at loven om særlig indkomstskat betød skat på flytning. Jeg har godt nok set, at der i pressen har været artikler fremme om dette forhold, og jeg har prøvet at tænke det lidt igennem for at blive klar over, hvordan det egentlig ligger med det problem. Jeg mener, at der skal foreligge meget specielle tilfælde — meget specielle tilfælde —

[Finansministeren.]

før man kan sige, at der kommer til at foreligge en beskatning af flytning. Hvis der endelig kommer til at foreligge en sådan beskatning, vil den som regel dække over, at den pågældende, der flytter fra sin ejendom og har haft sin egenkapital i ejendommen — altså det, der ligger over prioriteterne — har fået sin egenkapital flerdobbelt, således at der alene i dette forhold nok skulle ligge muligheder for at kunne erhverve sig en ejendom andetsteds. Jeg kunne godt tænke mig, at det ærede medlem, om ikke før så under udvalgsbehandlingen, prøver at bilægge sine flytningsbetragtninger med visse konkrete udregninger fra det virkelige liv. Jeg tror nemlig ikke, der er ret meget i denne betragtning.

Det ærede medlem var så inde på spørgsmålet om, hvorvidt de 6 pct. årlig i tillæg eller fradrag, hvad man nu vil kalde det, var tilstrækkeligt, idet det ærede medlem fandt — det vel var meningen — at de sådan skulle dække den almindelige prisstigning. Det er meningen — jeg kan sige, at det er meningen — at de skal kunne dække den godt og vel. Om de er tilstrækkelige, kan vi jo ikke vide på forhånd; derfor er der netop i lovforslaget indsat en bestemmelse om, at de pågældende bestemmelser vil være at revidere senest i 1970, og man kan naturligvis tage loven op til revision før, hvis udviklingen skulle nødvendiggøre det.

Endelig var det ærede medlem inde på, at forskellige sagkyndige — og de blev jo i det ærede medlems gengivelse til særdeles sagkyndige, og det er jeg enig i — har udtalt, at disse forslag var af fordelingspolitisk karakter. Det vil jeg da heller ikke bestride. Det er også det synspunkt, der ligger i udtrykket „en social retfærdighedshandling“. Jeg kan ikke se — i modsætning til det ærede medlem og måske også i modsætning til det ærede medlem hr. Viggo Hauch — at der skulle være noget mindre værdigt eller forkert i, at et lovforslag har fordelingspolitisk sigte.

Hvis man har den opfattelse — og den har vi i regeringen — at fortjenester, der ligger ud over de rammer, der her er afstukket, er urimelig store fortjenester, så må vi også havne i den betragtning, at en klækkelig del af disse fortjenester må indtages i samfundets fælleskasse. Jeg troede

i og for sig, at dette var et almindeligt anerkendt synspunkt i det høje folketing, men jeg kan nu forstå, at de ærede medlemmer til højre i salen har den opfattelse, at det er berettiget, at sådanne store fortjenester går i private lommer, og at mennesker, der ikke har ydet det mindste arbejde for at fremkalde disse fortjenester, der udelukkende skyldes samfundets udvikling, er berettigede til, om jeg så må sige, til deres private pung at indkassere disse fortjenester. Jeg indrømmer, det fordelingspolitiske er et væsentligt grundsyn i denne lovgivning. Vi finder, det er et rigtigt syn, og det overrasker mig, at de ærede medlemmer har det synspunkt, at det er et forkert syn på disse ting. Det overrasker mig. Men jeg havde nær sagt: så kender vi jo de ærede medlemmer og de ærede partier, således som vi engang antog de var. Vi troede, at denne karakter ligesom var blegnet lidt, men her blomstrer den altså frem klart og tydeligt igen, og det kan være rart nok også for befolkningen at tage bestik af.

Må jeg så til det ærede medlem hr. Aage Fogh sige, at jeg finder, at det er en interessant tanke, som det ærede medlem var inde på, om at foretage omvurdering, når en kommune ønsker at købe jord. Jeg ser mig ikke i stand til umiddelbart at kunne overskue konsekvenserne deraf, men vil finde, at det er en af de ting, det ville være rimeligt at drøfte under det kommende udvalgsarbejde.

Det ærede medlem hr. Gottschalck-Hansen spurgte mig, om det havde været under overvejelse at gennemføre lempeligere bestemmelser vedrørende denne særlige indkomstskat, når det drejer sig om fortjenester, der var fremkommet ved ekspropriation. Jeg kan ikke benægte, at tanken har været rejst over for mig, men jeg må på den anden side sige, at den har ikke været rejst over for mig på en sådan måde og med sådanne eksempler, at jeg har fundet det fornødent at medtage særlige bestemmelser i lovforslaget i den anledning.

Holger Eriksen: I anledning af den højtærede finansministers bemærkninger til mig skal jeg gøre opmærksom på, at jeg naturligvis er fuldstændig indforstået med, at loven om kapitalvindingsskat først får

[Holger Eriksen.]

virkning fra 1965. Derimod var jeg ikke så klar over, at ophævelsen af den såkaldte bondejordsbestemmelse også først fik virkning fra 1965. Jeg mente faktisk, at den fik virkning med det samme, og i tilfælde af, at den får virkning med det samme, er det, at den elimineres gennem de foreslåede lovbestemmelser, jeg henviste til. Jeg siger det ikke for at tage en diskussion op med den højtærede finansminister, for jeg må sige, at jeg er meget tilfredsstillet ved bemærkningen om, at man i hvert fald inden 1965 vil sørge for at udsondre den jord, der ikke mere kan betegnes som landbrugsjord i ordets egentlige betydning.

Derimod glemte den højtærede finansminister at svare på mit lille spørgsmål om en eventuel ændring af opkrævningsreglerne, således at man ikke kunne undrage sig væsentlige beløb, som man skulle betale i kapitalvindingsskat, ved at emigrere til Schweiz eller et andet sted. Jeg går ud fra, at det er noget, man vil tage op i udvalget, når vi skal til at se på sagen.

Jeg gør imidlertid samtidig opmærksom på, at hvis man fulgte den tanke, som jeg udkastede om, at beløbet skulle berigtiges samtidig med, at købesummen blev erlagt, ville man i hvert fald komme uden om det problem, som det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen rejste, og som opstår, når det er udlændinge, der sælger, for så måtte de af med pengene på samme måde som danskere. Det kan måske være et nyttigt argument for, at man virkelig skal ordne det på den måde. Jeg går ud fra, at hvad enten man er tilhænger af eller modstander af lovforslaget, så er man i hvert fald tilhænger af, at de, der skal betale efter loven, ikke skal kunne unddrage sig betalingspligten, så det er jo muligt, at der her er et område, hvor der kan opnås nogenlunde enighed.

I øvrigt har jeg nogle bemærkninger til det ærede medlem hr. Viggo Hauch, der ingenlunde troede på det, jeg havde fremhævet som en af årsagerne til inflationen. Det ærede medlem troede ikke på mine oplysninger i den henseende, og dertil er der ikke andet at sige, end at jeg kan ikke tvinge det ærede medlem til at tro på dem. Til gengæld kan jeg konstatere, at det

ærede medlem ikke fremsatte noget, som kunne rokke ved det, som jeg havde anført.

Det giver mig i øvrigt anledning til at rette et konkret spørgsmål til det ærede medlem: Mener det ærede medlem virkelig, at man kan foretage en voldsom oppustning af visse værdier — det kan være aktier, det kan være jord, det er ligeegyldigt, hvad det er — uden at det får inflatorisk virkning? Jeg tror ikke, at det ærede medlem tør svare bekræftende derpå.

Det ærede medlem klarede også begrebet fuld grundskyld og dermed jordrenteprikket med en henvisning til, at det har man jo i forvejen visse steder, og det har ikke virket efter sin hensigt. Så kan man spørge, hvorfor det ikke har virket efter sin hensigt, og efter min opfattelse ligger det således, at jordlovsudvalget eller landbrugsministeriet eller begge parter i forening simpelt hen har trådt princippet under fode og overhovedet ikke taget hensyn til det. Det er jo ikke så vanskeligt at finde ud af, at hvis man gennemfører et jordrenteprikket, så overdrager man jorden til den, der bruger den, mod at han betaler afgift af det, jorden til enhver tid er værd. Deri ligger i sig selv, at man ikke kan få nogen som helst fortjeneste hjem på denne jord ved at sælge den. Når man imidlertid i jordlovsudvalget og landbrugsministeriet har affundet sig med, at en mand, der har en ejendom med en grundværdi på f. eks. 40.000 kr., kan sælge den for halvanden million kroner og i det væsentlige selv kan få lov til at tilegne sig forskellen, så har man fuldstændig set bort fra grundlaget for jordrenten. Jeg forstår da godt, hvorfor man har gjort det, det har det ærede medlem hr. Aage Fogh allerede gjort opmærksom på: det generede noget, når de øvrige landbrugere kunne få lov til at tage spekulationsgevinsten hjem, at så de, der havde jordrentebud, ikke kunne det samme. Men det rent faktiske er, at man har brudt med princippet og dermed også brudt med ånden i den lovgivning, man gennemførte i 1919 og har opretholdt siden.

Den højtærede finansminister har allerede beskæftiget sig med det postulat, at i det øjeblik man foretager et eller andet på dette område, giver det blot lidt dyrere grunde. Det skal jeg for så vidt ikke gå

[Holger Eriksen.]

nærmere ind på, men når det drejer sig om det, der er princippet i at ophæve bondejordsparagraffen, tror jeg, ingen vil benægte, at hvis man fjerner den og foretager en beskatning dér, vil man afskære mange spekulanter fra at gennemføre deres forretninger.

Jeg har på et tidligere tidspunkt haft lejlighed til at fremføre et eksempel fra Århus' omegn, hvor en sådan spekulant opkøbte 3 gårde til mange gange den værdi, de havde som landbrugsjord. Derefter gik der 1 års tid, så solgte han dem til Århus kommune med en fortjeneste på ca. 1 mill. kr., simpelt hen fordi kommunen ikke ville have, at en privat mand spekulerede med disse grundarealer. Lad os nu tænke os, at denne mand, denne spekulant, havde skullet betale grundstigningsskyld, betale grundskyld til stat og kommune af disse arealer, så ville den årlige udgift være blevet så stor, at han meget hurtigt ville være kommet til kommunen og have sagt: kan I ikke hjælpe mig ud af det ved, at I overtager jorden til det, jeg har givet? Så var der ingen fortjeneste blevet til ham.

Jeg var ude for et andet eksempel forleden i en af forstadskommunerne til hovedstaden. Man fortalte mig om et meget stort areal, der var købt af en grundspekulant, der agtede at have denne jord liggende i 15 år for at kunne tage en meget stor fortjeneste hjem. Det generede kommunens udviklingsplaner uhyre meget, at grundene lå dér, og man ville gerne fra kommunal side have overtaget jorden for at udlægge den til rekreativ område. Det var kommunen afskåret fra nu. Hvis denne mand, der kun betalte skat af jorden som landbrugsjord, til trods for at han havde betalt en langt højere pris for den, skulle have betalt skatter, som han burde efter jordens faktiske værdi — nemlig den værdi, han selv havde ansat ved at betale prisen derfor — kunne han ikke have gennemført denne spekulation. Nu hævder det ærede medlem hr. Mose Hansen, at denne lov tager sigte på at kvæle initiativet. Jeg må sige, at det initiativ, som denne spekulant har udvist, vil jeg til enhver tid være med til at vride halsen om på, og jeg er også sikker på, at det ville være i sam-

fundets interesse, hvis man var i stand til at gøre det.

Det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen har i denne forbindelse nævnt et eksempel fra Slagelse, der skulle bruges til at vise, at kommunerne i hvert fald ikke er bange for at betale den kapitalvindingskat, som sælgeren kommer til at udrede. Jeg må hævde efter de oplysninger, jeg har fået i dag, efter at denne tale er holdt, at det er misbrug af tal, selv om der måske tilsyneladende er noget om det.

Det, det drejede sig om, var, at man skulle ekspropriere et ganske ringe jordstykke til en ny motorvej. Man forhandlede med den mand, der skulle afstå jordstykket, og han ville hellere have en overenskomst, end at der skulle afsiges en kendelse fra ekspropriationskommissionen. Manden, der skulle sælge, var ikke klar over, hvorvidt det beløb, han skulle modtage, ville blive beregnet som erstatning for en ulempe. Hvis der var tale om erstatning for ulempe, er sælgerens værdier jo ikke blevet øget, og så skal han ikke betale skat af beløbet, men hvis der til en vis grad var tale om salg — og det var der også — skulle han måske betale skat af det. Sælgeren var som sagt ikke klar over, hvordan det lå, og for at undgå, at der skulle afsiges kendelse, traf man en overenskomst med ham om, at han skulle have et bestemt beløb, og hvis der blev nogen skat — der kunne kun blive tale om noget minimalt — så betalte man det også. Et sådant eksempel kan da ikke bruges som bevis for, at man i almindelighed handler på den måde. Man må dog tage omstændighederne med i betragtning, og det er helt urimeligt i så fald at ville påstå, at dette var noget almindeligt.

Det ærede medlem hr. Viggo Hauch sagde, at forslaget vedrørende kapitalvindingen var væsentlig værre end vurderingslovforslaget. Også det ærede medlem nævnte et eksempel, men det var mig umuligt at få fat i tallene. Så vidt jeg kunne skønne, var der i hvert fald i det ene eksempel tale om, at et jordstykke til 300.000 kr. var blevet vurderet sådan, at manden skulle betale 256.000 kr. i kapitalvindingskat. Det ærede medlem tilbød at dokumentere tallene i udvalget. Jeg kan sige, at jeg glæder mig i høj grad dertil; jeg

[Holger Eriksen.]

stiller mig nemlig ubetinget afvisende over for, at der kan være tale om sådanne beløbsstørrelser. Derfor har også jeg givet mig til at undersøge, hvordan virkningerne af loven vil være, på samme måde som det ærede medlem hr. Helge Larsen har gjort det. Jeg har her tænkt mig en villa, som er erhvervet i 1951 for 100.000 kr., og jeg tænker mig yderligere, at den bliver solgt i 1963 for 222.000 kr., altså en meget væsentlig avance. Men hvis vi nu tænker os, at den nye lov havde været gældende i denne periode, så ville denne sælger ikke komme af med en eneste øre i kapitalvindingskat, fordi disse forskellige fradrag nøjagtig ville ækvivalere det, der kunne blive tale om. Lad os så yderligere tænke os, at manden havde fået ikke 222.000 kr., men 250.000 kr., det vil sige, at han skulle have tjent 150.000 kr. på 12 år — ja, så ville det sige, at han skulle betale 45 pct. af 28.000 kr., nemlig 12.600 kr. Tilbage til ham selv ville være blevet 237.400 kr. eller 137.400 kr. mere, end han havde givet. Og lad os tænke os, at hans udbetaling i 1951 havde været 50.000 kr. — og det er meget; det er sjældent, der udbetales 50 pct. — så ville han i dag stå i den situation, når han skulle købe noget andet, at han i stedet for de 50.000 kr. havde 187.400 kr. at udbetale i den nye ejendom. Den højtærede finansminister har allerede peget på dette forhold; jeg har bare fundet anledning til at bilægge det med konkrete tal. Denne mand er virkelig ikke dårligt stillet, når han skal gå hen et andet sted og købe en ejendom af den karakter.

Efter min mening kan man simpelt hen sammenfatte den stilling, som repræsentanterne for de 3 partier, venstre, de konservative og de uafhængige, har taget, på den måde, at de vel har en del kønne ord, som imidlertid ikke har noget reelt indhold, men i øvrigt vil de under ingen omstændigheder være med til at bremse spekulationen i grundpriserne, og desuden vil de ikke være med til at beskatte arbejdsfrie indtægter. Efter min mening er det og kan kun opfattes som en grov fornærmelse mod dem, som må tjene deres penge i deres ansigts sved, og som kommer til at betale skat af hvert beløb, de tjener.

Viggo Hauch: Det ærede medlem hr. Holger Eriksen kan spare sin forargelse og sin fornærmelse. Fordi han siger, at jeg har givet udtryk for en opfattelse, bliver det ikke dermed min opfattelse. Der er i det ærede medlems gengivelse en sådan forvrængning af den tale, jeg har holdt her i første omgang, at det undrer mig, at det ærede medlem vil gøre sig skyldig i det.

Samtidig med at jeg svarer det ærede medlem, kan jeg også svare det ærede medlem hr. Aage Fogh. Så vidt jeg forstod det ærede medlem, havde han lyttet til min tale med interesse, oven i købet med vågen interesse — det ærede medlem nikker, så jeg må tro, det er rigtigt — og derefter kommer han med nogenlunde den samme udlægning af min tale som den, det ærede medlem hr. Holger Eriksen kom med nu, formentlig fordi det passer de herrer, fordi det formentlig er rigtigt, når man i morgenaviserne antyder, at det er regeringens og regeringspartierne hensigt at føre dette lovkompleks på disse 10 lovforslag igennem, som man har ført de 12 lovforslag i helhedsløsningen igennem.

Når det ærede medlem hr. Aage Fogh fremstiller det sådan, at jeg har sagt, at der er ingen gavn for befolkningen i de forslag, som her er til behandling, så er det en fuldstændig omvæltning af det, som jeg har gjort opmærksom på. Jeg vil gerne sige til det ærede medlem hr. Aage Fogh og til det ærede medlem hr. Holger Eriksen, at jeg har her fra denne talerstol klart erkendt, at mit parti mener, der er problemer knyttet til de spørgsmål, der er til debat, men vi har den opfattelse, at de ærede medlemmer og deres partier og regeringen har en helt forkert opfattelse af grundlaget, der skal arbejdes på; og den måde, de har stillet tingene op på, er i bund og grund forkert.

Når det ærede medlem hr. Aage Fogh også næsten med forargelse i stemmen siger, at jeg skulle have udtalt, at der ikke var noget til gavn for befolkningen i forslagene her, må jeg minde om, at det, jeg gjorde, var, at jeg tog frem, hvad den højtærede statsminister har begrundet sine forslag med. Han siger rent ud, at det vil ikke have nogen indflydelse på priserne, så vidt han kan bedømme, til gavn for befolkningen, men det

[Viggo Hauch.]

er en social retfærdighedshandling. Og så må jeg, når jeg nu nævner ordene social retfærdighedshandling, sige til den højtærede finansminister, at det forbløffede mig, at den højtærede finansminister ville slutte sit indlæg på den måde, som han gjorde, med at sige, at partierne i den ene side af salen er blottet for social retfærdighed. Det er vi så sandelig ikke, og der er intet i vor hittidige politik, som kan give den højtærede minister grund til at sige det. Derfor må jeg igen spørge: hvad er hensigten med at fremstille sagerne på den måde?

Det ærede medlem hr. Helge Larsen fandt ikke, jeg havde belyst min tale med eksempler. Den højtærede finansminister gik let hen over mine eksempler. Det skal jeg komme til om et øjeblik. Men så sagde det ærede medlem hr. Helge Larsen, at det efter hans og hans partis opfattelse var rigtigt at rette i loven af 1960 og udvide den ud over det område, man gav den i 1960. Der tror jeg det ærede medlem må gøre sig klart, at når man imod vort råd og imod vore stemmer lovgiver over hals og hoved, som man gjorde i 1960, så styrker det ikke tilliden i befolkningen, når man i 1963 kommer og siger: hu hej, nu vil vi lave om på det, vi lavede i 1960. Det er, som om man fra den side ikke tager lovgivningen helt så alvorligt, som lovgivning bør tages, og jeg tror, man bør gøre sig klart, at det er ikke noget, der styrker tilliden i befolkningen.

Det ærede medlem hr. Holger Eriksen stillede mig det direkte spørgsmål, om jeg ikke mente, at kunstig oppustning af priserne kan føre til inflation. Det er jeg ikke uenig med det ærede medlem om, men det, det ærede medlem gjorde her i sin første tale, var, at han gav grundprisstigningerne som årsag til hele inflationen, og det er en forkert måde at stille tingene op på. Selvfølgelig fører en kunstig opblusning af priserne til inflation, men jeg har her påvist med argumenter, som også regeringens sag-

kyndige bruger, at hovedårsagen er at søge i en forfejlet politik, en forfejlet zonepolitik og en forfejlet politik i øvrigt, og det ærede medlem ved jo akkurat lige så godt som jeg, at hele dette grundstignings spørgsmål, som man har fumlet sig igennem i løbet af en nu tredive år, har ført til forøgede priser på jorden. Det er oven i købet sådan, at staten køber og sælger på den måde, at man tager den afgiftspligtige grundstigningsskyld med.

Det ærede medlem hr. Holger Eriksen var inde på mine betragtninger om jordrenten, og dér må jeg sige det ærede medlem var umådelig snild og snedig, for han sagde: vi har jordrenteprincippet, og hvem har trådt det under fode? Det har administrationen. Jeg må gøre det ærede medlem opmærksom på, at administrationen handler på de højtærede ministres vegne, og hvis det ærede medlem vil have et klart udtryk for, hvordan det er gået med jordrenteprincippet, kan jeg henvise det ærede medlem til at læse den ordveksling, der fandt sted sidste år mellem det ærede medlems partifælle det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen og den højtærede landbrugsminister. Det er for nemt at komme ud af det på den måde. Det er ikke administrationen, man kan beskyldes for, at jordrenteprincippet er trådt under fode. Det er den høje regering, som nu kommer og vil have mere skat lagt på jorden.

Må jeg så sige til det ærede medlems eksempel fra Århus, at jeg synes, det var et dårligt eksempel, for denne grumme spekulant, som det ærede medlem var stødt på i Århus, vil efter de gældende regler blive ramt både af indkomstskat og kapitalvindingsskat, så jeg kan ikke se, at det kan bidrage til at klargøre situationen.

Så siger det ærede medlem — og dér er det muligt jeg bliver nødt til at give det ærede medlem ret, selv om jeg ikke rigtig kan forstå, hvad han siger — at jeg ved et af de eksempler, jeg nævnte, sagde, at en mand, der havde overtaget et areal, der var opført til en værdi af 300.000 kr., skulle være sat i kapitalvindingsskat på 256.000

[Viggo Hauch.]

kr. Jeg mener at have sagt, at han var sat i kapitalvindingsskat af 256.000 kr., men hvis det har kunnet opfattes på den måde, det ærede medlem har opfattet det, må jeg selvfølgelig være det ærede medlem taknemlig, fordi jeg har fået denne lejlighed til at rette det.

Må jeg dernæst sige til den højtærede finansminister, at når den højtærede finansminister hævder, at de eksempler, jeg fremdrog, ikke var typiske for lovenes virkninger, og dertil føjer, at det er, som om jeg vil undvige det centrale i forslagene, så har den højtærede finansminister ikke helt ret i det. Jeg har draget eksempler frem, som støder sammen med andre principper i vor lovgivning, og som efter min mening er sådan, at de ikke burde kunne opstå. Man måtte have stillet det krav til den tidligere lov, man gennemførte over hals og hoved i 1960, at eksempler af denne art overhovedet ikke kunne opstå, og jeg gjorde opmærksom på, at jeg havde flere eksempler.

Jeg vil også gerne gøre den højtærede finansminister opmærksom på, at hvis han havde lyttet til min tale og også til min slutbemærkning på den rigtige måde, ville han nok have mærket manglende velvilje over for lovforslagene, som de foreligger her, men jeg gav samtidig udtryk for en positiv vilje til i et samarbejde med regeringen, under forudsætning af at regeringen bliver fornuftigere i sine synspunkter, at finde frem til en løsning af de foreliggende problemer. Jeg beklager, at finansministeren ikke kan sige bare lidt om sin stilling til disse problemer. Vi kan vel drøfte dem nærmere i udvalget. Jeg skal ikke aftvinge den højtærede minister en stillingtagen til dem nu her med det samme.

Men når jeg så kommer til det citat fra betænkningen vedrørende forliget sidste år, som den højtærede finansminister læste op her fra talerstolen, og han som svar på det spørgsmål, jeg stillede ham om, hvordan den høje regering opfatter dette, siger til mig, at det er vanskeligt at sige, hvad der har været tænkt på — og i hvert fald tør den højtærede finansminister ikke indlade sig på en fortolkning deraf — så bliver jeg alvorlig urolig. Jeg ved godt, at den højtærede finansminister på det tidspunkt var forsvarsminister og derfor ikke har deltaget i forhandlingerne,

men der gik dog, fra mit spørgsmål blev stillet, og til den højtærede finansminister skulle svare mig, det meste af et par timer, og så havde det vel været muligt at få konstateret, hvad regeringen lægger i de ord, den dér har skrevet under på.

Jeg vil gerne fremhæve, at der skal fra mit partis side ikke være tvivl. Vi har opfattet det som en aftale, der er indgået mellem os, at der ikke fremtidig skal være afgiftspligtig grundstigningsskyld på landbrugsjord. Det var ikke hensigten med grundstigningsskyldlovene, hverken de første eller den senere, at der skulle komme afgiftspligtig grundstigningsskyld på normalt udnyttet landbrugsjord. Men denne lovgivning er så forkvaklet, at det ikke har været muligt, trods administrationens bestræbelser derfor, at få landbrugsjord, som ikke burde have haft afgiftspligtig grundstigning, fritaget. Derfor kan jeg sige, højtærede finansminister, at der ligger afgiftspligtig grundstigningsskyld på adskillige af de arealer, som staten ejer, og som staten har kultiveret, nemlig på Vildmoserne, afgiftspligtig grundstigningsskyld på jord, som faktisk er skabt ved en kultiveringsindsats fra statens side. Og som der gør det på statens jord, således gør der det på tusinder og atter tusinder af nye kultiverede tønder land landet over, og det har aldrig været hensigten.

Det, vi tilstræbte, og det, vi aftalte med regeringen sidste år, var at komme til vejs ende med det spørgsmål og sikre, at der i fremtiden ikke kom til at hvile afgiftspligtig grundstigningsskyld på normalt udnyttet landbrugsjord. Derfor beklager jeg, at den højtærede finansminister er vejet udenom på denne måde, men også dette spørgsmål kan vi formentlig få klaret under udvalgsarbejdet.

Haunstrup Clemmensen: Må jeg først sige til det ærede medlem hr. Aage Fogh, at jeg naturligvis var noget skuffet over, at det ærede medlem mente, jeg ikke havde forstået ret meget af det hele. Det trøstede mig dog meget, at det ærede medlem mente det samme om departementschef Erik Ib Schmidt og en lang række ansete embedsmænd.

Må jeg ikke have lov til i al stilfærdighed at henstille til det ærede medlem, at man

[Haunstrup Clemmensen.]

ikke, fordi man er uenig med ham, straks bliver betragtet, som om man ikke forstår noget som helst af det hele. Og må jeg så ikke have lov hertil at føje, når det ærede medlem ustandselig ved denne og ved andre lejligheder taler om de folk, der kun anskuer problemerne fra skrivebordene, at det kunne dog tænkes, at man, selv om man en gang imellem arbejder ved et skrivebord, også har været ude i marken og kender problemerne derfra. Det ærede medlem talte meget om problemerne ved Himmelev. Jeg går ud fra, at det ærede medlem ville blive lige så forarget, hvis vi altid betragtede det ærede medlem som anskuende problemerne ud fra Himmelev, således som vi andre bliver betragtet som anskuende problemerne fra et skrivebord.

Når det ærede medlem dernæst siger, at det er konservativ opfattelse, at de, der sidder med værdierne, også skal bevare dem, må jeg lige have lov at bemærke, at jeg troede egentlig, det var i overensstemmelse med den private ejendomsret, som også det radikale venstre går ind for, og jeg synes ikke, der kan være noget forargeligt i, at de, der besidder værdier, tilvejebragt ved opsparing o. s. v., får lov at bevare disse værdier og ikke — hvad en vidtdreven lovgivning kan føre til — bliver beskåret i besiddelsen af dem.

Det ærede medlem hr. Helge Larsen var noget utilfreds med, at jeg ikke finder en 45 pct.s beskatning rimelig i disse tilfælde, og det ærede medlem henviste herunder til, at marginalbeskatningen jo med konservativ støtte netop lå på denne højde. Nu kan det dog vist ikke være noget, der er overraskende for det ærede medlem, at man stemmer for et lovforslag, selv om man gerne ville have noget endnu bedre; det er vist sket en og anden gang gennem Danmarks politiske historie, også for det radikale venstre. Det turde være en given ting, at vi fra konservativ side finder, at marginalbeskatningen er for høj, og derfor ikke er slået af argumentet om, at fordi marginalbeskatningen er meget høj, skal man også her beskattes meget stærkt. Jeg må have lov til på ny at erindre det ærede medlem om, at spekulationsgevinster udtrykkeligt ikke falder ind under denne lovgivning.

Det må dog vist også give et lidt andet perspektiv på disse områder.

Den højtærede finansminister gjorde nogle principielle betragtninger om det lidt uheldige — sådan forstod jeg den højtærede minister — i at tage eksempler fra yder-virkninger, som kunne forekomme; man skulle i stedet for, forstod jeg, koncentrere sig om det typiske. Nu er det jo, højtærede minister, en lidt fattig trøst for dem, der ikke er typiske eksempler, men bliver ramt af loven alligevel, at man siger: ja men det er ikke det typiske tilfælde. Jeg tror, at vi i lovgivningsarbejdet rent sagligt må se på, hvordan loven rammer, og forsøge at indrette lovgivningen således, at den ikke rammer urimeligt, og det mener jeg at de foreliggende lovforslag vil gøre i en række tilfælde.

Jeg forstod, at den højtærede minister var enig med mig i min påpegning af, at udlændinge, der ejer dansk jord og derefter sælger den, i en række tilfælde ikke bliver beskattet. Og så gjorde det ærede medlem hr. Holger Eriksen opmærksom på, at her kunne man måske enes om den tilføjelse, at man skal sørge for, at de, der skal betale efter loven, også virkelig kommer til at betale. I denne forbindelse må det være mig tilladt at henlede det ærede medlems opmærksomhed på, at netop i henhold til loven skal disse udlændinge ikke betale, så allerede af den grund er det en lidt ejendommeligt debat, set fra et fællesmarkedssynspunkt.

Den højtærede finansminister havde på grundlag af pressemeddelelser og andre ting hørt lidt om, at det kunne tænkes på disse områder, at køberne kom til at betale kapitalvindingsafgifter o. lign. Jeg går ud fra, at den højtærede minister og også det ærede medlem hr. Holger Eriksen er helt bekendt med, at for grundværdistigningsskatterne er der en ganske klar kutyme for, hvor disse afgifter bliver lagt, og hvordan de påvirker prisdannelsen på disse områder. Nu forstod jeg på det ærede medlem hr. Holger Eriksen, at Slagelseeksemplet kun tilsyneladende kunne bruges af mig, som sket er. Jeg håber, at vi får lejlighed til under udvalgsarbejdet at komme nærmere ind på dette, men efter hvad der er oplyst over for mig, er der udtrykkeligt i

[Haunstrup Clemmensen.]

de papirer, som Slagelse kommune har underskrevet i denne forbindelse, indsat en bestemmelse om, at kommunen betaler eventuel kapitalvindingsafgift ud over 10.000 kr., hvis den pålægges sælgeren. Det er dog forståeligt, hvis man deraf kan få indtryk af, hvordan overvæltningen kan ske i en række tilfælde.

Jeg forstod den højtærede minister således, at det var noget overraskende, at der virkelig skulle være eksempler på denne overvæltning og måske eksempler på det, jeg nævnte: at andre ville være betænkelige ved at indgå i handler netop på grund af den usikkerhed, som en skærpet kapitalvindingsafgift vil medføre. Det er nu ikke så helt urimeligt allerede af den grund, at også staten selv på disse områder har været ude for noget tilsvarende. Nu kan jeg naturligvis ikke forlange, at den højtærede minister skal følge alle finansudvalgets aktstykker, men jeg beder om tilladelse til at citere fra aktstykke nr. 196 i en henvendelse, den højtærede indenrigsminister har rettet til finansudvalget for ganske nylig under 13. februar 1963. Der står udtrykkeligt:

„Sælgeren har ret til inden den 1. maj 1963 at hæve handelen, såfremt der forinden dette tidspunkt gennemføres nye regler, der medfører, at sælgeren skal svare kapitalvindingskat eller lignende skat af fortjenesten ved ejendommens salg.“

Mon ikke den højtærede minister skulle erkende, at det selv for staten kan ske på disse områder, og at det derfor måske ikke var grov teori, når det fra oppositionens side blev fremhævet, at lovgivningen netop kan få denne virkning. Højtærede minister, staten har allerede erfaret, at den har denne virkning. (*Finansministeren* [Poul Hansen]: Stod der ikke: nye regler?). Der er som bekendt også her tale om en skærpelse af lovgivningen, som den højtærede minister selv har fremsat forslag om for det høje ting, så derfor er det vel ikke urimeligt at drage det frem ved en lejlighed som denne.

Jeg forstod — og det glædede mig at erfare — at den højtærede minister mente næsten at have pligt til at bidrage til at skabe så enkle lovregler som muligt. Nu

vil jeg gerne have lov til i den forbindelse at stille et spørgsmål vedrørende det tilsagn, som den højtærede statsminister altså for ca. 5 måneder siden gav dette ting på den daværende finansministers vegne om netop at få disse spørgsmål vedrørende ejendomsbeskatningen belyst med henblik på en kritisk forenkling: hvor langt er man egentlig kommet med det? Det eneste, jeg egentlig forstod på den højtærede ministers svar, var, at man ikke var sikker på, at det netop skulle være en kommissionsbehandling. Efter 5 måneders forløb er det en lidt fattig trøst at få, at ministeren måske nu ikke er sikker på, at det netop skal være den behandlingsform. Formen er ikke afgørende for os; det afgørende må være, at regeringen dog nu langt om længe, når man oven i købet kræver skærpelse og udvidelser af denne lovgivning og komplicerer den yderligere, forsøger at indfri forventninger, som vi med rette her i tinget har kunnet nære om, at den højtærede finansminister naturligvis mente, hvad der blev givet tilsagn om allerede for 5 måneder siden.

Må jeg så ikke til slut både til den højtærede finansminister og til det ærede medlem hr. Holger Eriksen have lov at sige, når man fremstiller det på den måde — det var naturligt nok, traditionsrigt nok det ærede medlem hr. Holger Eriksen, der sagde det skarpest — at oppositionen ikke vil være med til at bremse spekulationen, at jeg synes, man her i folketinget har en forpligtelse til ikke at beklukke sine politiske modstanderes motiver. Jeg beder det ærede medlem og også den højtærede finansminister være opmærksom på, som allerede gentagne gange understreget, at spekulationsfortjenester netop er unddraget. Og når der gang på gang fra denne talerstol fra oppositionens side er tillkendegivet en vilje til at finde frem til årsagerne til disse uheldige virkninger omkring storbyerne og en redelig vilje til at forsøge at bremse alt, hvad bremses kan på disse områder, så er det lidt ejendommeligt bare at få at vide, at oppositionen ikke vil være med til at bremse denne spekulation. Mon man ikke skulle komme lidt væk fra denne agitatoriske tale og forsøge ganske sagligt at erkende, at vi står over for store og alvorlige problemer, og at de ikke bliver lettere at løse, hvis man bare agitatorisk peger fingre

[Haunstrup Clemmensen.]

af anderledes tænkende og siger, at de vil beskytte spekulanterne og ikke på nogen måde er interesseret i at bremse spekulationen?

Aage Fogh: Må jeg lige gøre et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen. Det ærede medlem lød meget forarget over, at jeg havde sagt, at jeg ikke havde så forfærdelig stor respekt for hr. Erik Ib Schmidt og for resten heller ikke for det ærede medlem på dette område. Jeg har megen respekt for dem, der har lært ved skrivebordene, men jeg har nu gået herinde så længe, at jeg har opdaget, at på mange, mange områder er der lige så meget grund til at have respekt for dem, der har lært ude i den praktiske administration, mindst lige så meget. Jeg tror, det ville være heldigt, om man kunne få et passende samspil mellem teori og praksis. Jeg har heller ikke lagt skjul på, at den beretning, der kom fra de høje embedsmænd, var jeg meget skuffet over, for den rimer slet ikke med det, jeg har set ude i praksis, hvor jeg arbejder med det, og det er det, jeg retter mig efter. Det er ikke, fordi jeg vil sige noget nedsættende om nogen af de herrer, de er sikkert udmærket dygtige; men på dette område synes jeg ikke de rækker til, det indrømmer jeg.

Det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen beskyldte mig for at have sagt, at han ville holde på, at de, der havde værdierne, skulle også have dem i fremtiden, og at det mente han var godt. Ja, for så vidt det er værdier, de selv har frembragt, men jeg har den opfattelse, at de værdier, de pågældende råder over, har de ikke selv frembragt, det er samfundets værdier, og derfor må samfundet udnytte dem.

Må jeg endelig sige til det ærede medlem hr. Viggo Hauch, at det glæder mig meget, at jeg har misforstået det ærede medlem. Det ærede medlem mente, at han havde været velvillig, og hvis det er rigtigt, skal det ikke komme an på den form, lovforslaget har, hvis vi på fornuftig måde kan forbedre det. Men der er altså visse principper, man efter min mening skal overholde, og det, man må tilstræbe her, er, at de arbejdsfri indkomster skal beskattes ligesom andre indkomster her i landet —

mindst lige så meget — og at de værdier, som samfundet har skabt, skal samfundet have fordelene af. Hvis dette kan opnås på andre måder end her foreslået, kan vi for min skyld godt tale derom.

Må jeg endelig anføre en ting, som jeg slet ikke forstår. Det er problemet med, at disse gårde, der drives som landbrug, ikke skulle kunne beskattes uden som landbrug. Må jeg komme med et helt bestemt eksempel. Der ligger en meget stor gård lige umiddelbart op ad Roskilde by . . . (*Munterhed*) . . . Ja, nu ler de herrer, men det er det, jeg kender til bunds. Den ejes af Københavns kommune. Københavns kommunes embedsmænd har meddelt, at de ønsker ikke at sælge jord. Den vurderes til 37 øre pr. m². Der dyrkes byg på den. Kan det virkelig være rigtigt, at fordi Københavns kommune holder en proprietærgård under landbrugsdrift, så kan den ikke forhøjes i vurderingen og ikke beskattes derefter? Jeg vil gerne vide, om det er det, det ærede medlem mener, for det synes jeg nok har nogen interesse. Det har nemlig været et af de springende problemer, om det kan være rigtigt, at hvis bare jorden dyrkes med byg, kan den ikke vurderes til det, den virkelig er værd, og heller ikke beskattes derefter.

Helge Larsen: Det ærede medlem hr. Viggo Hauch undrede sig over, at jeg havde bebrejdet det ærede medlem, at han ikke havde nævnt nogle eksempler. Det, jeg bebrejdede det ærede medlem, var, at det ærede medlem ikke havde taget eksempler fra det lovforslag, vi her har til behandling, men derimod nogle eksempler, som jeg altså nu forstår var refereret forkert. Det kan det ærede medlem formentlig ikke gøre for; det var en fortalelse; det kan vi vende tilbage til i udvalget.

Det ærede medlem hr. Viggo Hauch mener selv at have givet udtryk for en velvillig indstilling over for disse problemer, men det er mig nu lidt svært af den første tale, det ærede medlem holdt, at forstå dette. Men det glæder mig naturligvis, om der er sket en ændring.

Må jeg til det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen blot gøre den enkelte bemærkning, at jeg da er fuldstændig klar over, at spekulationsindtægter — det, der

[**Helge Larsen.**]

skatteteknisk regnes for spekulationsindtægter — er fritaget for denne lovgivnings bestemmelser. Jeg har da heller ikke på noget tidspunkt talt om spekulationsindtægter. Jeg har talt om det, lovforslaget handler om, de ekstraordinært store fortjenester, der kan erhverves ved handel med fast ejendom, og jeg finder det absolut rigtigt at beskatte disse, både ud fra et fordelingspolitisk synspunkt — om man vil anvende det udtryk — og ud fra det synspunkt, at de samfundsskabte værdier, der her er tale om, ikke bør kunne tilfalde enkeltpersoner.

Og så kan jeg unægtelig ikke forstå, at det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen kan finde den 45 pct.s beskatning urimelig. Jeg kan vel forstå, at det ærede medlem ud fra sin indstilling kan ønske den 45-50 pct.s marginalbeskatning i indkomstskatten gjort lavere; men jeg kan ikke forstå — jeg kan absolut ikke fatte — at det ærede medlem kan anse det for at være urimeligt at tage 45 pct. af en arbejdsfri indkomst, der, forinden skatten skal beregnes, er reduceret meget væsentligt med forskellige i loven fastlagte fradrag.

(Kort bemærkning).

Holger Eriksen: Det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen erklærede, at alle — derunder også undertegnede — vidste, at når det drejede sig om grundværdistigningsafgiften, var det noget, som køberen måtte betale ud over købesummen. Jeg beklager, men jeg ved det ikke. Jeg kender loven, og jeg tror, at det er § 62 — jeg tør ikke sige det med sikkerhed, men i hvert fald er det en paragraf dér i nærheden — der udtrykkeligt fastslår, at for at man kan tinglyse et skøde, skal det være anført, hvor meget den lovpligtige grundværdistigningsafgift udgør. Det vil sige, at enhver køber ved, at han skal betale så og så meget til staten i grundværdistigningsafgift og så og så meget til sælgeren. Så kan man da ikke komme og påstå, at det uden videre er noget, der lægges oven i handelen; det er noget, køberen tager med i betragtning, når han skal beslutte sig til, hvor meget han vil betale.

I øvrigt skal jeg sige til det ærede medlem hr. Haunstrup Clemmensen, at intet kan være mig fjernere end at beklikke mine modstanderes motiver og hensigter, og når de herrer — for det gælder jo også det ærede medlem hr. Viggo Hauch — siger, at de gerne vil være med til at standse grundspekulationen, må jeg naturligvis ikke tale derimod. Men jeg kan henvise til, at jeg nu i mere end 20 år har beskæftiget mig med dette problem, og ligegyldigt hvilke forslag der er blevet fremsat, er de to partier gået ubetinget imod uden nogen sinde at anføre noget positivt om, hvad de selv ville gennemføre. Jeg ved ikke, hvilken slutning andre kan drage deraf, men jeg har i hvert fald draget en bestemt slutning deraf.

(Kort bemærkning).

Viggo Hauch: Mon ikke det ærede medlem hr. Holger Eriksen var for hastig med at drage slutninger? Det kunne da også tænkes, at det ikke var gode forslag, det ærede medlem var kommet med. (*Holger Eriksen:* Hvorfor kommer oppositionen så ikke med noget bedre?). Ja men det har vi også gjort ved forskellige lejligheder, og det skal heller ikke komme til at skorte på det, når vi nu kommer til et forhåbentlig fornuftigt samarbejde i udvalget.

Men det, der egentlig kaldte mig frem, var et direkte spørgsmål fra det ærede medlem hr. Aage Fogh om Københavns kommunes ejendom uden for Roskilde. Jeg må gå ud fra, som spørgsmålet er stillet, at gården ligger i en yderzone — ellers har spørgsmålet ingen hensigt, for så bliver den alligevel vurderet op. Men når gården ligger i yderzone, må den ifølge de forpligtelser, staten har lagt på den, kun anvendes til landbrug — jeg går ud fra, at det ærede medlem er enig med mig i det — men så mener jeg også, at gården skal vurderes efter reglerne for landbrugs-vurdering i vurderingsloven. Dermed er vi kommet dertil, hvor vi skulle hen, for den ligger altså i yderzone, og det er den forkerte zonopolitik omkring Roskilde, der har ført til dens særlige beliggenhed og dermed har skabt problemet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Holger Eriksen: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i toldloven.

(Lovforslaget (nr. 114) findes i tillæg A. sp. 913, fremsættelsen i tidenden sp. 3551).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Jørgen Peder Hansen: Det foreliggende forslag til lov om ændringer i toldloven tager navnlig sigte på at gøre det muligt for Danmark at ratificere forskellige toldkonventioner og rekommandationer, der er vedtaget af Toldsamarbejdsrådet i Bruxelles.

Bruxelles er som bekendt hovedsædet for de seks' toldpolitiske samarbejde, og det var også i Bruxelles, de dramatiske forhandlinger om skabelsen af det store vesteuropæiske marked for nylig fandt sted. Men det er desuden værd at erindre, at Bruxelles også er centrum for et storstilet samarbejde på det toldtekniske område, idet Toldsamarbejdsrådet siden dets oprettelse i 1951 har haft sæde her.

I Toldsamarbejdsrådet sidder repræsentanter for toldstyrelserne både hos de seks og de syv og herudover en række andre lande, og formålet er — som det også siges i konventionen om rådets oprettelse — at opnå den størst mulige ensartethed i medlemsstaternes toldsystemer.

Der er opnået en række betydelige resultater igennem dette toldtekniske samarbejde, ikke mindst gennem udarbejdelsen af Bruxellesnomenklaturen og Bruxellesværdidefinitionen, der nu anvendes i så at sige alle vesteuropæiske lande.

Medens det normalt er sådan, at politikerne først afstikker linjerne, hvorefter teknikerne går i gang med deres del af

arbejdet, er der altså her et område, hvor teknikerne på forhånd har gennemarbejdet hovedparten af de tekniske problemer. Det er direkte samarbejdet i Toldsamarbejdsrådet, som har gjort dette muligt.

Et land, der som Danmark har opbygget en betydelig udenrigshandel, må helt naturligt tilægge et sådant toldteknisk samarbejde overordentlig værdi. Standardisering i videst mulig udstrækning af landenes toldbestemmelser betyder nemlig tilsvarende lettelser i samhandelen mellem landene. Vi må derfor også se med interesse på de nu foreliggende nye resultater af rådets virksomhed, selv om der denne gang ikke er tale om konventioner af tilsvarende omfang, som da det høje ting i 1959 godkendte konventionerne om nomenklaturen og værdidefinitionen.

De nu foreliggende konventioner tager sigte på at gennemføre lettelser for varer, der indføres til brug på udstillinger m. v., endvidere fagligt udstyr, der indføres til brug for presse, radio og fjernsyn eller af teknikere til afprøvning af maskiner m. v. Som det siges i den højtærede finansministers fremsættelse, må disse bestemmelser først og fremmest ansues ud fra den værdi, de har for dansk eksport. Der er vist ingen tvivl om, at f. eks. lettelserne, hvad angår varer til udstillinger, vil have betydning, når danske virksomheder og organisationer deltager i udstillinger i udlandet for derved at fremme afsætningen af deres varer. Vi behøver blot at tænke på de titusinder af smagsprøver, der uddeles på udstillinger som f. eks. Grüne Woche i Berlin. Efter ratifikationen af de her foreliggende konventioner i de deltagende lande vil sådanne smagsprøver fremtidig kunne indføres i disse lande og forbruges dér uden betaling af toldafgifter af nogen art. Man kunne også nævne andre eksempler.

Lovforslaget indeholder desuden en række ændringer af toldtariffen som følge af den stedfundne modernisering af Bruxellesnomenklaturen. Det må naturligvis erkendes, at bl. a. den tekniske udvikling gør sådanne moderniseringer påkrævet med jævne mellemrum. Vi vil derfor se velvilligt også på disse ændringer.

Ud over disse er der tale om ændringer, der er en naturlig følge af vort internationale samarbejde på det toldtekniske område.